CRISTIAN PANCESCU

POVESTIRI FILATELICE

22-

CRISTIAN PĂNCESCU

POVESTIRI FILATELICE

1946
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „TIPARNIȚA"

POVESTIRI FILATELICE

Inegalabilului romancier, nuvelist și ziarist,
ilustrului autor dramatic,
marelui poet

Victor Eftimiu,

îi dedică această lucrare, neînsemnatul

Cristian Păncescu

PREFAŢA

Fără îndoială, filatelia desvoltă simţul artistic şi înclinarea spre frumos.

Cert lucru, ea reclamă cunoştinţe în o mulţime de ramuri ştiinţifice şi implică un ascuţit simţ de observaţie.

Lucrarea de faţă permite însă o constatare în plus: filatelia poate inspira literatură.

Autorul, domnul Cristian Păncescu, este un iubitor al mărcii poştale. Nevoia de a exterioriza acest sentiment l-a determinat să scrie. A pornit cu articole de propagandă, s'a afirmat printr'o cronică permanentă ţinută într'unul din cotidianele noastre, a trecut la isbutite schiţe cu subiect filatelic şi a ajuns la volumul de faţă. O evoluţie naturală, dar neobişnuit de rapidă.

L-am urmărit în scurtul ei decurs. Totul s'a petrecut ca o isbucnire a unei stări lăuntrice ce nu mai putea fi stăvilită. Marca este o frumuseţe, deci trebue iubită. Ea reprezintă o valoare, deci trebue preţuită. Asigură, mai presus de orice, o încântare a sufletului şi ca atare merită căutată. Să nu ne mirăm dacă în curând d. Cristian Păncescu ne va scri şi versuri cântând filatelia, aşa cum atâţia

înaintaşi au cântat tablourile sau statuile, aurul sau metalele, florile, peisagiile sau animalele.

Literatura scrisă de un Edgar Wallace, de un Jak London, a plăcut şi a atras pătura cititorilor căreia i se adresa lucrările acestora.

Păstrând, bineînţeles, proporţiile, dl. Păndescu prin povestirile sale originale şi fanteziste are darul, datorită talentului său, să ţină încordată atenţiunea celor ce îl citesc şi, pe deasupra, deţine formula rară de a-i face să nu lase cartea din mână până la sfârşit.

Avem convingerea că în viitoarele domniei sale lucrări literare se va situa printre tinerii condeieri cari vor face carieră, pentrucă talentul nu trebue să rămână prizonier modestiei. El irupe deodată, izbucnind ca o lavă încandescentă.

Dr. Constantin A. Dissescu

Septembrie, 1946.

Povestea unui miliardar american

Regele trusturilor de hârtie maculatură din Statele Unite, dăduse ordin secretarului său particular să cumpere şi în luna aceia câteva castele mai mari sau mai mici, pe care de mai bine de un deceniu obişnuia să le achiziţioneze lunar.

Avea, însă, programate pentru acel trimestru şi cumpărarea unor moşii în Scoţia şi repararea în docurile californiene a vre-o două transpacifice de 38.000 tone şi a nenumărate vase mai mici.

Cei ce-l cunoşteau pe miliardarul Chris Parkins, nu puteau să fie lămuriţi de nesecatul filon de aur din care scotea la infinit fonduri cu care îşi plătea noile achiziţiuni.

Lumea începea să murmure vrute şi nevrute. El însuşi se făcea că nu rezistă la eforturile grozave ce le făceau guralivii şi invidioşii şi lăsa să se creadă că averea ce o sporea cu fiecare zi ce trecea, erau fonduri venite de aiurea, din partea duşmanilor ţării sale.

Ultimei sale metrese, celebra actriţă Passadona Burton îi cumpărase de curând la New-York, bijuterii printre care şi un şirag de smaragde şi brilliante de peste 200.000 do-

lari, iar un cerc de platină pe care era montat un smaragd uriaş, cântărind 42 de carate, fusese asigurat la un grup de societăţi americane pentru circa un milion de dolari.

Bineînţeles că Banca Melmont onorase cecul tras de Regele maculator, cec de peste 5 milioane de dolari, din contul particular al lui Parkins, însă nu e mai puţin adevărat că şi directorul băncii, uluit de manipulările lui, informă discret Poliţia secretă.

Nu era ceva extraordinar ca un rege american să cheltuiască milioane de dolari pentru farmecele unei superbe actriţe, dar zvonurile care se rostogoleau ca bulgării de zăpadă şi căpătau proporţii neobişnuite, îndemnară şi pe directorul băncii să-şi ia oarecum măsuri în privinţa excentricului rege al trusturilor de hârtie maculatură.

Reprezentanţi ai poliţiei nu aflară mai nimic, doar că tânărul Parkins fusese cu zece ani în urmă, un modest liftier plătit cu doi dolari pe săptămână şi, că el cobora dintr'o şi mai modestă familie. In privinţa resurselor sale materiale ele erau bine definite: 2 dolari pe săptămână, atât cât să-i ajungă pentru masă şi un adăpost mediocru.

Prefectul fiind sesizat de rezultatul cercetărilor trebui să cedeze sugestiei Directorului Secţiunii Cabinetului Ministerial şi să facă în aşa fel ca să se găsească de faţă cu Parkins, pentru a-i cere, pe ocolite, explicaţiuni cu privire la sursa fără fund a averii de milioane, dobândită în nu mai puţin de zece ani.

Ocazia se ivi curând cu prilejul unor şedinţe la Pen-Club, unde se afla de faţă şi Parkins, mare admirator de literatură şi teatru.

In acea seară, erau întruniţi toţi membrii clubului pentru a sărbătorii pe fecundul scriitor român Victor Eftimiu, ce se găsea în trecere prin NewYork spre Hollywood.

Victor Eftimiu era preşedintele Pen-Clubului român şi era primit de către colegii săi americani cu toată afecţiunea şi deferenţa ce o purtau marelui şi inegalabilului om de teatru din Europa. I se făcuse o primire regească. El urma să ajungă la Hollywood unde trebuia să coordoneze scenariul unor filme scoase din operele sale de mare răsunet. Mai mult, talent multilateral, Eftimiu urma să şi joace în film alături de o graţioasă şi talentată stea de cinematograf. Cucerise auditoriul Pen-Clubului cu farmecul său irezistibil şi cu povestirile sale savuroase.

In această împrejurare, Prefectul poliţiei profită de momentul prielnic şi la o masă dintr'o sală alăturată, între un wisky şi o ţigaretă, aruncă o frază:

— „Mr. Parkins, eşti un cuceritor al vremii. Cum ai făcut ca dintr'un modest cetăţean să te ridici la înălţimea averii dumitale, cifrată azi la un miliard de dolari? Recunoaştem cu toţii că ai o alură dinamică. Indiscutabil nu eşti un static. E posibil să cunoaştem drumul ce-l face un magnat dela obârşie până la stăpânirea unei averi mai mult decât fabuloasă?

— „Cu plăcere, domnule Prefect, cu multă plăcere. Mă simt atât de bine în cercul dvs. domnule Prefect, şi al dvs. Mr. Iohn Dewey, rege al cafelei, şi al dvs. Roger Gran, gazetar distins, şi al dvs. Mr. Haward, medic şi profesor renumit, încât mă simt onorat să vă povestesc.

Acum zece ani şi 14 zile, da, da, în 15 August 1936,

mi-aduc aminte bine, se întâmplase un defect la liftul pe care-l conduceam. Da, da, nu vă impacientaţi, Eram liftier cu doi dolari pe săptămână în Avenue Hambat 42. Cum defectul se atribuise neatenţiei mele am fost pur şi simplu dat afară, cu toate palidele protestări ale fetei portarului care-mi purta, cred, o simpatie mai vie.

M'am plimbat, ca toţi şomerii, pe străzi, fără un ban în buzunar. Întâmplarea face ca, umblând cu privirea pe jos, să văd un plic cărămiziu pe care era o marcă poştală. Il ridic, admir scrisul şi marca. Foamea făcea ravagii în stomacul meu. Nu cunoşteam valoarea mărcii. Atâta ştiu că intrai într'unul din acele birouri filatelice ce se văd la tot pasul, unde prezentai plicul. Văzui pe funcţionar că cercetează atent un catalog. Mă întreabă ce doresc pentru marca mea. In clipa aceia îmi veni o idee. Nu-i ştiam valoarea: putea fi tot atât de bine o jumătate de dolar cum putea fi doi cenţi. Ideia pornită din creer se cristalizează în această formulă: — „Domnule, vă rog să'mi daţi un sfert din cât scrie în catalogul dvs. — „Allrigt", acceptă interlocutorul meu. Deschise pagina 488, citi destul de tare ca să aud: India Portugheză Asia 300 rupi, violet fonce, papier epais. 1871, neobliterată 100 dolari. Eram uimit, niciodată nu visasem să pot avea ai mei, 25 dolari. Ii numărai şi iată-mă pe stradă, nu fără a întoarce capul de frică să nu fiu chemat înapoi să restitui banii, întrucât funcţionarul acela dusese la bun sfârşit o glumă ce-i reuşise, făcându-mă să cred că acel mic petec de hârtie ar valora împătritul sumei din buzunarul meu.

Am fost străfulgerat de o idee magică. Am urmat un drum

intuitiv. Căutam acum prin curţi şi în cutii de gunoi plicuri cu mărci. Astfel că, urmând un îndemn inconştient, adunam hârtii peste hârtii. Deslipeam mărcile iar hârtia rezultată o vindeam ca maculatură. Destinul meu se împletea din gunoiu. Astfel am ajuns regele hârtiei de maculatură. Insă aceasta nu e totul. Tot ocupându-mă cu strângerea şi vânzarea mărcilor adunate, am studiat cataloagele noastre şi cele străine. Am aflat că aceste mici hârtii, mici bijuterii, reprezentau valori enorme, deşi nu valori intrinsece.

Cu primul capital de câteva sute de dolari am colindat lumea întreagă. Am fost la Paris, la Londra, la Zurich.

Am fost chiar şi la Bucureşti, de unde vine onoratul nostru oaspe, dramaturgul Victor Eftimiu, căruia îi aplaudam dela balcon feerile şi dramele jucate concomitent în câte trei şi patru săli de spectacol.

Mi-aduc aminte cu emoţie de jocul aproape ireal, transfigurat, scânteietor şi legănat cu graţie al marei artiste Agepsina Macri în „Fantoma celei care va veni", piesă ce-am auzit că urmează s'o vizionăm, în curând, pe ecran.

Am colindat cu plăcere şi cu dârzenie capitale, sate şi ţări pe aproape tot mapamondul.

Am fost în Saint-Pierre et Miquelon din America de Nord, colonia franceză, am fost în Hong-Hong, în Asia, unde am văzut piesa de 96 c. neobliterată, jaune-olive din 1863. cu filigranul reprezentând coroana regală engleză. Am vizitat Noua Calendonie din Oceanul Pacific unde mi s'a prezentat spre cumpărare dela un moşneag judecător, piesa de 5 c. cu surcharj de 1 fr. din 1877, vert olive, uzată. Am fost în Reunion-Africa, deacolo m'am dus în Transvaal.

De peste tot m'am orientat asupra valorii filatelice locale. De peste tot am achiziţionat ce mi s'a părut mai bun. Peste tot am lăsat adresa mea din New-York, unde recomandasem prietenilor ce-i făcusem pe unde treceam, să-mi trimită nouile emisiuni, schimbând cu ei pe ale noastre.

Am avut ocazia să cumpăr averi de milioane cu câteva zeci de mii. Devenisem cunoscător al mai tuturor ţărilor. Mărcile străine ce mi se ofereau pe mai nimic, mie îmi foloseau foarte bine, cunoscându-le valoarea lor adevărată. Reîntors în New-York, am vândut din ele o parte.

Cu aceşti bani mi-am cumpărat prima mea casă şi primul meu automobil. Mai pe urmă începu să curgă o ploaie de scrisori însoţite de mărci în coale, dela corespondenţii mei continentali, asiatici, europeni etc. Fac schimb şi o parte vând. Cu banii realizaţi îmi cumpăr încă o casă. Din venituri cumpăr mărci. Corespondenţii mei mă adoră. Le trimit sau contravaloarea sau alte mărci în schimb. N'am înşelat pe nimeni, niciodată. Totdeauna corect, totdeauna gentleman. Corespondenţii mă asaltează. Eu transform cantităţile de mărci venite de peste oceane în dolari. Pe aceştia în imobile, în industrii, în vapoare. Tot ce secretarii şi contabilii mei mă informează că am câştigat lunar, le asvârl pe mărci. După aceia jocul continuă, cu banii realizaţi achiziţionez alte imobile, fresce, bijuterii, blocuri cu zece-douăzeci de etaje, gravuri chineze, şiraguri de mărgăritare.

Iată, la dorinţa dvs., domnule Prefect, sursa inepuizabilă a filonului de aur descoperit de mine şi îndrumat de destin.

Aşi putea să mă opresc aici, dar nu! Trebue să vă spun că miliardarii sunt de două facturi: unii se nasc miliardari,

din părinţi miliardari, iar ceilalţi trebue să creeze douăzeci, o sută, o mie de probleme dinamice, din care să ţâşnească banii, afacerile, averea. Să nu pună preţ pe cadrul şi decorul înconjurător decât în scopul urmărit, să nu se lase târît de momente şi sentimente de grandoare, să nu-şi dezvălue prea mult intenţiile, să le coordoneze, să le treacă prin câmpul magnetic al fanteziei, şi cu un potenţial de milioane de volţi inteligenţă să accelereze rezultatele pozitive: dolarii, sute, mii, milioane.

Şi nici atunci problema nu este rezolvată.

Trebue să imprimi o energie deosebită intregului ansamblu, adică să stăpâneşti materia fără să-ţi arzi aripile. Dacă ai ajuns miliardar, rămâi miliardar. Ei bine, nu jocul de bursă ce te poate dărâma de la o zi la alta, aruncându-te din înălţimi ameţitoare de beton în praful dezagregat. Numai în mărci simţi că eşti stăpân. Şi dacă mai procedezi ca mine, cumpărând aceeaşi şi aceiaşi serie, din toate clasoarele, din toate albumele, din toate safeurile, să fi stăpân pe anumite serii plătind oricât ţi se cere, vei constata curând cum circonferinţa averii tale creşte, creşte şi totuşi îţi stă la dispoziţie, disciplinată.

La revedere, domnule Prefect, la revedere domnii mei".

Regele hârtiei de maculatură se înclină graţios şi părăsi încăperea. In urma lui convivii rămăseseră tăcuţi simţind că în faţa lor mai stăruia încă magistrala pledoarie în favoarea energiei şi a dârzeniei în luptă.

Abatele Logan Wilshire, ridicându-se şi binecuvântând pe cel patru bărbaţi completă:

— „Disciplinată, domnule prefect, nu însă nefolositoare. O bună parte, vă rog să credeţi, pleacă discretă, fără tam-tam în ajutorul sărmanilor copii orfani nevinovaţi ce n'au simţit căldura căminului şi a iubirii de mamă şi au venit pe lume numai pentru durere şi suferinţă.

Îl cunosc pe Mr. Parkins. Fac parte, spre mândria mea, dintre puţinii lui prieteni. Acest mecena, om al capitalismului, al marei finanţe, şi marei industrii, are o inimă de aur. O mare, o mare parte din averea lui o întrebuinţează pentru opere culturale, ajutând universităţile, bibliotecile, subvenţionează societăţile de ajutor, peste 20.000 de flămânzi se satură în fiecare zi din banii lui, încercând să combată mizeria ce se adăposteşte în case de oameni nenorociţi. El este acel „personagiu necunoscut" care a cumpărat sute de imobile dându-le o bună întrebuinţare, transformându-le în spitale şi aziluri de bătrâni.

El este cel ce a trimis în climatul blând al statului Californian pe cei peste zece mii de copii plăpânzi din Europa, pustiită de zodia războiului.

Un nou Carnegie.

Nimic nu este grotesc, nimic nu este artificial în toate ţiunile lui. Totul este rodul unei adânci gândiri şi a unei iubiri calde pentru aproapele său.

Aţi stat un sfert de ceas în preajma lui, fiţi mândri. Binecuvântaţi-l odată cu mine şi cu zecile de mii de suflete ce se încălzesc şi se hrănesc din aurul şi generozitatea lui, presărate pe tot întinsul ţării".

Povestea mărcii de 3 rupii

din Jaipur (India Engleză)

Lady Morrison cobora scara de marmoră din interiorul palatului ce locuia, ţinându-şi de mână băeţaşul în vârstă de 12 ani, care venise pentru o săptămână acasă dela Wert-School, celebra şcoală a familiilor nobile ale Angliei.

Această doamnă din protipendada engleză, avusese un trecut foarte agitat: fusese cauza sinuciderii Maiorului von Neurath, şeful contraspionajului german, care, deşi fire tare, nu putuse rezista farmecelor frumoasei şi distinse doamne. Servieta ce o luase dela von Neurath conţinea acte de o importanţă covârşitoare şi ajunsese pe masa Inteligence-service-ului.

Ca urmare la aceasta numai glonţul putea să tae nodul gordian ivit în viaţa maiorului.

Lupta ce o dusese Lady Morrisson în scopul de a ajunge în posesia servietei cu documente, era o replică dibace pentru viaţa soţului său căzut la datorie într'un raid deasupra Berlinului.

Ea trecu prin salonul cel mare şi intră în biroul tatălui său Lord Neville Holman, unul din magnaţii Albionului.

In fotoliul său, lordul stătea cufundat în admiraţie pentru o bucăţică de hârtie de vreo trei centimetri pătraţi.

Covoarele pluşate înăbuşeau sgomotul făcut de paşii fiicei sale, încât bătrânul lord nu putu să ia cunoştinţă de prezenţa unei alte persoane în apropiere. Când totuşi, înţelese că în faţa lui se afla o altă fiinţă, lordul tresărind, crispat de spaimă, ascunse într'un sertar al biroului bucăţica de hârtie.

Pentru a'şi lămuri atitudinea, văzând cine este de faţă, Lordul scoase cu cea mai mare atenţiune, cu o pensetă, neînsemnata hârtioară, arătând-o triumfător şi mândru:

— „Ce vedeţi, aici, fata mea şi scumpul meu nepoţel, este fructul unei lupte acerbe ce am dus-o în tinereţea mea.

Am mobilizat întreaga mea voinţă şi o bună parte din averea meu pentru ca eu, singur pe glob, să pot avea acest exemplar.

La început mi s'a părut o utopie, dar încetul cu încetul m'a cuprins o furie oarbă, am luptat, am căutat pe toate căile să realizez în fapt utopia ce mintea mea o involburase în clipele cele mai agitate.

Ca să înţelegeţi mai bine, să vă povestesc. In primăvara anului 1894 m'am lăsat prins de pasiunea filateliei, acea nobilă îndeletnicire prin care individul poate peregrina cu simţul vizual în cele mai îndepărtate colţuri ale pământului. Cât de frumoasă este filatelia şi de ce simţăminte eşti cuprins când o cunoşti mai de aproape!

Iţi recomand ţie, scumpul meu Gabriel, să urmăreşti această nobilă preocupare care'ţi va folosi toată viaţa şi pe care nu o vei mai abandona niciodată.

La vre-o şase ani după ce această pasiune mă prinsese în plasa ei de paianjen, Jaipur, colonia noastră din India Asiatică, scosese o emisiune de mărci într'o singură valoare comemorând investirea Maharajahului Man Sing II.

Pe vremea aceia tirajele erau între 14-20.000 de exèmplare. Marca nu era rară, mai ales la acea vreme, dar mă atrăsese o idee ce încolţise în mintea mea de tânăr. Voiam cu tot dinadinsul ca eu singur să posed această marcă.

Ar fi fost ceva extraordinar ca eu singur să am întreaga emisiune, însă gândul meu sbura şi mai departe.

Înţelegeţi voi, puteţi voi măcar urmări gândul nebun ce mă frământa? Doream să fiu stăpânul unui singur exemplar şi acela să fie unicul pe lume. Pentru aceasta trebuiau averi nebănuite şi o tenacitate, o luptă pe viaţă şi pe moarte.

Aţi văzut, deseori, desigur, pictat pe peretele din firida intrării principale a palatului un castel în stil scoţian? Ei bine, acela a fost proprietatea mea.

L'am vândut fără emoţie şi cu ce-am prins pe el, am pornit-o în lume după bijuteria fără preţ ce o vedeţi aici.

La început m'am dus, cum era şi firesc. să iau informaţiuni la oficiul poştal din Jaipur, unde am aflat tirajul şi toate datele emisiunii. Nu e greu de închipuit că am cumpărat toate exemplarele ce se mai găseau în oficiu şi le-am cumpărat şi pe toate cele ce se mai găseau la diferite oficii de desfacere

Le păstram cu sfinţenie pentru ca să pot avea controlul asupra întregei emisiuni. Când mi-am dat seama că o bună

parte era în posesia mea, am dat anunţuri prin gazete arătând că plătesc preţuri bune pentru aceste mărci fie ştampilate, fie în stare nouă, adică neaplicate pe scrisori. Ca să nu'mi creez dificultăţi, n'am neglijat ca în anunţurile respective, să înserez o întreagă gamă şi de alte mărci. Aceasta pentru a nu deştepta bănuiala şi ca să nu determin mărirea preţului sau reţinerea vre-unui exemplar de către alţii.

In aceste condiţiuni am primit oferte nenumărate. Toate mărcile le-am cumpărat cu ochii închişi, la orice preţuri mi se cereau, fără tocmeală, fără mofturi. Mi-amintesc că la trebuit să trec prin *Dhar*, unde era să cad pradă sălbaticilor şi unde auzisem că s'ar găsi câteva exemplare din nepreţuita marcă. Cu toată oboseala şi cheltuiala drumului n'am găsit nimic din ceiace căutam. Informaţiunile ce le aveam se referau la cu totul alte mărci. A trebuit să trec prin *Bamra*, prin *Bhopal*, ale căror mărci octogonale au făcut furori pe vremuri, prin *Bussahir*, prin *Cachemir* care are singurele timbre din lume cu valoarea scrisă în centrul mărcilor, prin *Cochina*, *Haiderabad*, prin *Sirmoor*, ale căror mărci din 1899, cu efigia Rajahului Surendar Bikram Saakash au fost obicetul unor dispute vii între băştinaşi.

Tot cercetând clasoarele primitive ale timpului, albumele şi stivele de mărci, am avut ocazia să-mi treacă prin mână şi celebra piesă de 1 pence Mauriciu, din 1847, reprezentând pe Regina Victoria, din al cărui tiraj se cunosc abia 12 exemplare.

Nu m'au tentat nici acestea cum nu m'a preocupat nici splendidul tete beche pe hârtie subţire azurată de 5 parale din 1858 al emisiunei din Moldavia Europei Răsăritene.

In mintea mea nebunească nu vedeam nici frumuseţea, nici raritatea celorlalte timbre. Aveam un singur scop, să adun mărcile statului Jaipur, fără nici o socoteală.

In sfârşit, când, extenuat, încărunţit înainte de vreme, adunasem întreaga emisiune, ştampilate şi neştampilate, cu eforturi nebănuite şi le-am adus acasă, patru luni de zile n'am mai părăsit această cameră.

Zăvorit, ascuns de privirea oamenilor, neîncrezător în nimeni, am luat bucată cu bucată şi le-am dat pradă focului necruţător. Una câte una se prefăceau în cenuşă. Poate pentru voi jocul acesta poate să pară o elucubraţie, o nebunie; nu aveţi dreptate însă: cu fiecare marcă distrusă valoarea celorlalte creştea.

In sfârşit am ajuns la mult aşteptata clipă când trebuia să asvârl în neant exemplarul ce forma perechea celuia pe care'l vedeţi aici. Zece zile m'am frământat până când, cu lacrămi în ochi, turburat peste măsură, mi'am ajuns scopul, punând perechea acestuia sub flacăra nemiloasă a lumânării.

Când m'am văzut unicul posesor al unicului exemplar pe pământ din marca Maharajahului Man Sing II, din Jaipur, am avut un foarte puternic şoc nervos.

Deabia după două luni m'am arătat printre oameni.

La un an după aceia mă însuram cu mama ta, care, o singură dată în viaţa ei a avut nepreţuita ocazie să admire şi ea această superbă raritate, unic exemplar pe glob.

L'a mai văzut, totuşi, un personagiu, marele poet Victor Eftimiu, minunatul romancier care locueşte dincolo de Canal, pe depărtate meleaguri şi căruia, pentru admiraţia ce i-o

port, regret că nu am păstrat cellalt exemplar ce forma perechea acestuia.

M'au fermecat atât de mult operele lui, încât am cumpărat toate scrierile sale, toată opera poetică, teatrul lui minunat, esseurile, gândurile răvăşite prin reviste şi cărţi, articolele scrise în gazete, incisive şi biciuitoare despre moravurile oamenilor, traducerile în mai toate limbile ale multor tragedii şi piese de teatru, într'un cuvânt tot, tot.

Bătrânul lord se ridică din jilţul său confortabil şi îndreptându-se spre biblioteca bogată şi luxoasă, mângâe şi cu ochii şi cu degetele, copertele cărţilor de care era îndrăgostit.

— „Aceste cărţi sunt ale tale Gabriel. Ţi le încredinţez. Să le păstrezi şi să culegi din ele nectarul unor clipe pe care nu le vei întâlni uşor".

Lordul prinse din nou marca cu poşeta respectivă în penseta delicată de abanos şi o plimbă prin faţa ochilor fiicei şi nepotului său:

— „Doresc ca aceasta să fie darul meu pentru Victor Eftimiu când voi închide ochi. Nu'l pot răsplăti nici eu nici alţi pentru încantaţiile ce ni le-a dat prin toată opera sa".

Am ţinut să vă spun toate acestea pentru a şti din vreme valoarea nepreţuită a ceeace adăposteşte celofanul acesta fără valoare.

Lady Morrison părăsi biroul, dar lordul Holman, fericit, rămase multă vreme în contemplarea fructului ce-a rezultat din strădania şi efortul fără seamă în analele filateliei universale.

O extraordinară întâmplare filatelică

La Stratford pe râul Avon, se află casa în care s'a născut cel ce mai târziu trebuia să devină un titan al dramaturgiei universale Shakespeare.

In imediata vecinătate, construit în stilul modern, „Royal Hotel" găzduia un grup de şase persoane din cele mai variate seminţii, dar a căror avere totalizată putea să cumpere un întreg oraş cu ţinutul înconjurător.

Cele 6 personagii se aflau în camera 22, dela etajul I, al celebrului hotel şi comentau cu mare aprindere evenimentul cel mai de seamă al anului; serbările ce se dădeau cu ocazia aniversării naşterii autorului lui „Hamlet".

Unul dintre personagii deschise discuţia asupra celebrului poet şi romancier român Victor Eftimiu, căruia trebuia să i se joace, în capitala Angliei „Achim" şi „Omul care a văzut moartea", două piese scrise cu un talent extraordinar şi care au fost jucate pe aproape toate scenele europene.

„Times" se afla pe una dintre măsuţele pline cu li-

queruri şi cafele, iar în pagina filatelică a ziarului se vedeau noile emisiuni ale Angliei. Cu trei zile înainte, suirea pe tron a prinţului de Walles, prilejuise emiterea unor serii excepţional de frumoase.

Cei şase bărbaţi, doi brazilieni, un francez, un american şi doi englezi, zărind pagina filatelică îşi îndreptau acum conversaţia pe tărâmul filatelic, când Brown Hull, vestitul bancher de dată recentă, strigă plin de entuziasm:

— „Hallo Mr. Aţi văzut vreodată, neuzată, celebra marcă Mauritius de 1 pence, orange?

Ceilalţi cinci ciuliră urechile, iar ochii lor căpătară priviri stranii. Toţi erau filatelişti amatori, de mare clasă. Fiecare avea colecţii de zeci de milioane de dolari. Bineînţeles că o raritate ca aceea despre care se vorbea în acel moment i-a scos din toropeala căldurii şi a whiskyului.

Intr'adevăr, piesa pe care bancherul o scosese, ca pe o relicvă, din portvizitul său, era de o frumuseţe extraordinară. Marca reprezenta pe Regina Victoria în 1847, tânără din profil, cu diadema de perle pe frunte, iar hârtia avea reflexe curioase şi o patină a vremii, care îi sporea farmecul ei vechiu. Marca aceasta, ce se tipărise pentru uzul coloniei engleze, în 21 Septembrie 1847, este socotită de cei ce iubesc filatelia, ca una dintre bucăţile cele mai rare şi de invidiat.

Fiecare dintre comeseni privi superbul exemplar cu ochi de specialist, trecându-l din mână în mână.

După ce toată lumea a văzut-o în voe, au început comentarii cu privire la ea.

— „Superbă. Magnifică, îşi manifestă entuziasmul său tumultos, Don Guera dela Pintarumento del Foggia, miliardarul brazilian, care făcuse înconjurul lumii, pentru a-şi procura piesa de 2 cents, albăstrue, uzată, Hawai, din 1851.

O găsise tocmai într'un oraş indian şi plătise o avere.

Francezul, Jean de Marieville, mare industriaş de avioane şi automobile, păstra o rezervă tăcută.

Privise piesa puţin timp şi nu era atât de gălăgios ca ceilalţi cinci prieteni.

In scurt timp se petrecu însă ceva extraordinar.

Proprietarul mărcii, Brown Hull, vestitul bancher, se ridică în picioare, şi cu glas slăbit, se rugă:

— Amicii mei, nu vă supăraţi, dar îmi doresc marca înapoi. Vă rog să mi-o restituiţi.

Cele 5 figuri proeminente ale finanţei internaţionale se priviră surprinse.

— Cum se poate? exclamară în cor. Marca nu e la noi.

— „Mister, dacă vă place gluma, sunt primul care să o înţeleg, dar până atunci aşi dori să fiu în posesia mărcii.

— „Dar pentru Dumnezeu, Mr. Brown, noi vă spunem că afirmaţia Dvs. ne jigneşte, se răsti englezul John Harley, bătând cu pumnul în masă.

Pe această temă cei 6 schimbară cuvinte grele.

Se căzu de acord să se închidă uşile, şi fiecare, pe rând, să fie căutat peste tot.

Englezii, americanii şi brazilianul acceptară imediat sugestia, însă francezul vorbi:

— „Domnilor, vă dau cuvântul meu de onoare că n'am luat această marcă. In privinţa deciziunii Dvs. de a fi căutat, mă opun.

Rumoare.

— „Dar, înţelegeţi, vă dau cuvântul meu de onoare. Mă opun cu forţa de a fi căutat".

Proprietarul mărcii trebui să consimtă până la sfârşit la această situaţiune. Ceilalţi fură controlaţi din talpi până în creştet.

După acest control eroii erau tăcuţi; deasupra capetelor lor plutea misterul. Din când în când câte o privire semnificativă către francezul care se opusese controlului. Toţi erau convinşi de vinovăţia lui, însă faţă de faptul că americanul, proprietarul mărcii, consimţise să renunţe a-l căuta pe francez, lucrurile rămâneau în acel stadiu.

Amărât, Brown Hull, îşi turnă câteva picături de whisky în pahar. Când îl duse la gură, în loc să-l toarne pe gât, el urlă cu putere:

— „Mear Dear. Uite-o, şi arată pe fundul paharului marca atât de discutată.

— Domnilor, cer iertare pentru situaţia penibilă în care v'am pus. Cer iertare. Imi dau seama că eu sunt cel care, fără să vreau, am făcut greşala lipind marca de fundul paharului.

Lumea era surprinsă.

Din nou privirile se îndreptară către francez, căutând să stoarcă din partea acestuia, explicaţia opunerii sale atât de categorică.

Pentru a-şi motiva purtarea, francezul Jean de Marieville, mare industriaş de automobile şi avioane, scoase la rândul său portvisitul, extrăgând din el o marcă Mauritius, de 1 pence, identică cu aceia a americanului.

Avea şi el un exemplar...

Mărcile contelui La Fouchardiere vândute la licitaţie

Ambasada Angliei din capitala Franţei se străduise să adune în imobilul ocupat în rue Medicis o seamă de personalităţi din elita aristocratică şi mondenă: toată acea pleiadă de miniştrii, consilieri de stat, ofiţeri superiori şj oameni politici, cari se găseau în Oraşul Lumină.

Dejunul era servit de aproape o jumătate de oră.

Lampioanele multicolore ce luminau vastul salon, inundau în culori puternice şi variate toate colţurile dintre coloanele de marmoră împodobite cu steagurile celor două ţări.

„ANTANTĂ CORDIALĂ" ce se semnase de curând, avusese darul ca, din oameni ce erau vrăjmaşi de decenii, de secole dearândul să facă buni prieteni.

Vinul şi vestita şampanie a podgoriilor franceze erau la înălţime. Toţi erau fermecaţi de buna primire ce li se făcea în pofida tuturor piedicilor puse la cale de germani şi de Impărăţia Habsburgică.

Intrevederea dintre Regele Eduard al VII-lea şi preşedintele republicii franceze avusese darul să învenineze inima conducătorilor cabinetelor germanice, cabinete cari cădeau unul după altul.

Pe cheiul Concordiei, în faţa camerei Deputaţilor, mulţimea ovaţionează pe deputaţii de stânga, pe conservatori şi republicani, pentru unanimitatea cu cari au votat legea „Antantei Cordiale".

In seara aceia, când la ambasada Angliei se dansa iar şampania se sorbea în valuri, se stingea unul din vechii stegari şi apărători ai democraţiei de pretutindeni, Contele La Fouchardiere.

Contele sacrificase o bună parte din averea sa pentru alinarea suferinţelor mulţimii. Cumpărase din banii săi imobile cărora le dăduse destinaţiuni demne de relevat. Azile pentru bătrâni, căminuri pentru copii orfani, precum şi conservatoare de muzică şi artă dramatică.

După urma lui se părea că va rămâne o avere formidabilă.

Când notarii inventariară moştenirea şi cotele creditorilor, se remarcă un minus la plata acestor datorii, asfel că fu nevoe să se scoată la licitaţie celebra sa colecţie de mărci poştale.

Nu se uscaseră lacrimile celor pe care el îi ajutase în viaţă, şi castelele, mobila, tapiseriile, vestitele lui tablouri, achiziţionate cu trudă, îşi schimbau stăpânul.

Rămăsese doar albumele cu mărci şi licitaţia urma să se ţină în primele zile ale lui Octombrie. Parisul era acum ca o femeie îmbrobodită. Ploile mărunte şi dese intrau

în oase, prin casele oamenilor, iar în grădinile Tuillerilor, foile mari de castan cădeau îngălbenite spre pământul umed şi rece.

In legătură cu acest sentiment apăsător să ni se îngăduie să redăm mai jos o poezie excepţional de plastică a unui mare poet român ce şi-a plimbat cu nostalgie paşii prin Parisul romantic al atâtor iluzii.

Aprindeţi miresme trecutului mort.
Aduceţi fanfare, fanfare...
. . . . . .
Paris, te lăsasem înalt şi superb
Cu aurul toamnei pe frunze...
Acum, primăvara ploioasă, te-a strâns
Te-apasă, te frânge, te'nfrânge.
. . . . . .
Reginele Franţei se'neacă în plâns...
. . . . . .
In Luxemburg plouă. Nu-i nimeni, nu-i nimeni...
Verlaine, melancolic, subt cerul ploios,
Visează o rază de aur,
Banville, melancolic, visează...
Palatul din suflet mi-l văd ruinat,
Grădina din mine e stinsă:
Creşteau altă dată garoafe şi crini,
Acum mătrăgună şi trestii, —
Pe turn fâlfâise un steag luminos,
Acuma o tufă de sdrenţe.
. . . . . .

Aprindeţi miresme trecutului mort...
Parisul... Parisul... Parisul e mort,
Şi plouă... şi plouă... şi plouă„

Ziua licitaţiei sosise: acareturi distinse, mari, frumoase, trase de câte doi armăsari focoşi lăsară la poarta masivă a palatului din rue de Saint Germain nenumăraţi colecţionari din toată lumea.

Iată pe ambasadorul Angliei însoţind o persoană distinsă, căruia cu multă deferenţă îi deschise portiera şi, aplecându-se în semn de respect, îi lăsă trecerea spre uşa masivă a palatului.

Insoţitorul ambasadorului era Regele Angliei Eduard al VII-lea, în persoană, venit incognito la sala de licitaţii. Al doilea personagiu, din trăsura următoare, era vestitul baron Rotschild, miliardarul Europei.

Licitaţia începu molcomă, rece şi într'o atmosferă de aparentă indiferenţă.

Pentru clasoarele cu serii mai eftine, cei adunaţi în jurul „speacherului" nu arătară vreo atenţiune deosebită.

Preţurile nu variau cu mult peste cele ale zilei.

Când veni rândul clasorului No. 21, îmbrăcat în piele roşie, cu margini aurii şi cel ce conducea licitaţia începu să citească lista pieselor ce se găseau în el, un murmur de admiraţie se ridică în incinta marelui hall de marmoră.

„Să le vedem, să le vedem" se auzeau glasurile celor de faţă.

Licitaţia începu: o mie franci... două mii de franci... trei mii.....

Un negru buzat, intră în posesia mărcii, după ce numărase preţul.

Urmă o mică pauză, după care conducătorul licitaţiei străduindu-se să dea o notă de mare interes licitaţiei, luă o piesă cu adevărat rarrisimă din clasor şi începu s'o prezinte ca pe-o relicvă:

— „Domnilor, piesa ce-o vedeţi aici este celebrul tete-béché de 27 parale, prima marcă a Moldaviei, din 1858. Aceste timbre au avut un tiraj dintre cele mai reduse, au fost arse în bună parte, iar téte-béche-urile nu credem să fie pe glob mai multe ca trei exemplare. Hârtia este cea vârgată. „Capul de zimbru", în format rotund, se cunosc foarte puţine. Licitaţia începe la 32.000 franci... cine dă mai mult... cine dă mai mult?...

Cineva ridică două degete dela mâna dreaptă spunând încet: 34.000.

— „Cine dă mai mult? Cine dă mai mult? continuă invariabil conducătorul licitaţiei.

38.000, se auzi un glas din dreapta, înspre care fură atrase privirile celor din sală. Glasul era al Baronului de Rotschild, cunoscut ca un om care luptă cu toate puterile pentru a obţine ceeace dorea.

Lupta devenea palpitantă. Miile de franci ale anului 1907, se rostogoleau de pe buzele celor doi protagonişti cu înfrigurare.

S'a dat 38.000 de franci. Cine dă mai mult? Cine dă mai mult? bătea sacadat ciocanul.

45.000... 60.000... 70.000„ 85,000„ răsunară cifrele în incintă.

Cine dă mai mult? continuă rece şi imperturbabil omul cu ciocanul 100.000... 130.000... 140.000„

Nimeni nu dă mai mult? A doua strigare. Se adjudecă domnului... şi omul de pe estradă aştepta numele celui ce oferise 140.000 franci francezi pentru două mărci, sumă ce echivala cu preţul unui somptuos palat.

— „Scriţi Mister Schmidt, domnule.

Mister Schmidt nu era altul decât însuşi Majestatea Sa Eduard al VII-lea Regele Angliei şi Impărat al Indiilor.

Personagiul care licitând, ridicase preţul la 140.000 franci, se înclină respectuos în faţa Mr. Schmidt, nu fără o undă de amărăciune care îi flutura în colţul buzelor sale subţiri.

La celebra licitaţie a Contelui de Fouchardiere se vându întreaga colecţie pentru aproape o zecime din bugetul Statului Francez al anului acela.

Şeful incontestabil al unei vaste împărăţii şi titanul finanţelor din acea vreme si-au lăsat importantele lor ocupaţiuni şi au venit din capitale diferite pentru a achiziţiona piesele filatelice rare şi scumpe.

Colecţia de colonii a Regelui Angliei

Tatăl meu era un mare savant la Curtea Regelui Angliei şi Impărat al Indiilor. Pe vremea aceea aveam opt anişori. Un mare alhimist era iubitul meu părinte. Poseda puteri prin care deschidea toate uşile, vindeca toate bolile şi îndeplinea dorinţele cele mai absurde, cele mai extravagante.

Prin negura vremii şi a depărtării îmi trec prin faţa ochilor scene cari şi azi m'ar tuimi dacă aş asista la ele.

Povestea de faţă se referă la epoca primului deceniu al acestui veac. Era deci, prin anul 1909. Regele căzuse grav bolnav şi Prinţul de Walles moştenitorul tronului, fusese rechemat dintr'o croazieră ce o făcea pe Mediterană. Cu toată înrâurirea ce o avea tatăl meu la Curte şi printre membrii familiei regale, camarila nu vedea cu ochi buni pregătirile „drăceşti" cum le numeau ei, pentru găsirea unui leac cu care prea iubitul nostru Rege şi Impărat al Indiilor, să iasă din încrâncenarea cu Majestatea Sa Moartea.

Nu pot să dau detalii mai ample, nu ştiu ce anume s'a mai petrecut, atâta mi-aduc aminte că tatăl meu împreună

cu întreaga lui familie, adică mama şi cu mine, am fost întemniţaţi în închisoarea Gabynell, în urma intrigilor lorzilor din apropierea şefului guvernului.

Era un lucru nou pentru mine, ca din puful pernelor să te trezeşti pe lespezile reci ale închisorii, dar formidabila figură care era tatăl meu, formidabila voinţă pe care o poseda, formidabila putere ce o îngemânase în capul acela frumos cu plete albe, făcu o minune.

Pentru noi, mama şi cu mine, tatăl meu îndepărtă zidurile vechi şi grele ale vestitei închisori şi ne pomenirăm într'un castel fermecător, cu pajişti înverzite, în apropierea unui lac albastru.

Nu vreau să nu fiu consecvent cu mine însumi. Este foarte posibil ca acel castel să nu fi existat, ci numai prin puterea hipnotică a părintelui meu, noi să fi trăit într'o altă ambianţă decât aceea unde ne azvârlise răutatea celor dela Curte.

Nefăcând mai nimic toată ziua am cerut tatălui meu să-mi arate marea colecţie de timbre poştale a bunului Rege, acea colecţie la care râvnise o mulţime de oameni, şi în faţa căreia se cuvenea, când o priveai, să te descoperi.

In perspectiva timpului scurs, îmi dau seama de fantasticul în care trăiam în inconştienţa celor opt ani ce-i aveam.

Aşa dar, clipele halucinante în care pluteam, mă pregăteau să primesc lumea de mărci, strânse cu migală, în surâsul fermecător al Regelui nostru.

Mă găsii, deodată, luat de forţe invizibile şi transportat în

camera tapetată cu linii violete şi poleite cu aur închis.

Erau mese pline cu albume, clasoare deschise şi, în care, tot ce mintea omenească putea să conceapă ca valori filatelice, îşi găsise culcuşul lor potrivit.

Violenta lumină din sufletul meu, în care juca fantasticul, amalgam bizar de sentimente, mă aşeză predispus să peregrinez printre micile bucăţele de hârtie. Şi iată drumul parcurs de mica personalitate ce eram.

Am văzut cu proprii mei ochi, sau, poate, am văzut transfigurat prin puterea hipnotică a tatălui meu, blând alhimist din şcoala yoghilor indieni, toate coloniile adunate sub sceptrul Reginei Victoria, care se uita spre mine, din rama groasă de lemn de mahon.

Albumele mă duseră în Gambia, colonia noastră din Africa şi văzui mărcile de 4 şi 6 pence, cu efigia Reginei în relief, prin Guiana engleză din America de Sud, unde zărisem, în bloc de patru, celebrul timbru de 2 centi, roz, din prima emisiune din 1850, care este catalogată în timpurile noastre, ale bombei atomice, la două milioane de franci francezi, unicatul.

Iată, acum deschid un clasor şi priveşte spre mine întreaga serie din 1862 a coloniei Hong-Hong din Asia, precum şi valorile cu aceiaşi efigie a Reginei Victoria tânără, din 1863, însă cu filigramul coroanei regale.

Lumina violentă din sufletul meu începea să se estompeze, mărcile coloniilor noastre îşi arătau frumuseţea execuţiei, dar în clipa aceea revelaţia puternică a celor mai preţioase piese se arătă ochilor mei tineri: 1 pence şi 2

2 pence din prima emisiune a coloniei Mauritius, cu efigia Reginei Victoria cu diadema de perle pe frunte*).

Cu toată necompetența mea în materie, emoția de a fi privit aceste piese celebre în câteva exemplare, a făcut ca subconștientul să ceară concursul puterii hipnotice a tatălui meu, de a mă scoate din camera de albume a regelui.

In clipa aceea mă revăzui din nou în patul celulei negre și mizere, iar părintele meu făcea, cu glas tare, divagații în legătură cu forța astrală și odihna spiritului în Olimp.

*) Patru blocuri din aceste mărci precum și din cele următoare până la anul 1870, în valoare de milioane de franci francezi au fost „achiziționate", „fără voia aimănui", de celebrul Arsene Lupin. Povestea acestei „achiziționări" merită efortul de a o scrie. Dacă aici nu o pot reda cu toate amănuntele extraordinare și enigmatice a desfășurării acțiunei, această poveste o voiu publica în volumul de „alte povestiri filatelice" ce-l voiu scoate mai târziu.

Căutați prin poduri și prin hârtii vechi

Povestea aceasta, o vom situa în jurul anului 1928.

La moartea părintelui lor, doi frați, unul de 15 și altul de 20 de ani, au plâns amarnic pe catafalcul celui răposat. Cel mic, în exuberanța-i tinerească, și-a luat aripile și a plecat în țări îndepărtate, spre țările sud-americane.

Timp de zece ani, nerevenind pe la locul de unde plecase, fratele l-a crezut trecut în cele veșnice, a vândut casele părintești, oprindu-și valoarea lor. După un deceniu, mezinul și-a arătat fața-i pământie de om fără noroc și a cerut drepturile sale. Refuzat, procesul pierdut, doar cu o despăgubire de o liră, tânărul a vrut ca înainte de a-și încerca norocul pe alte meleaguri îndepărtate, să mai privească odată locurile natale și zidurile cari i-au adăpostit copilăria și pe care le îndrăgea acum cu mai multă duioșie.

— „Vă rog, Miss, se rugă nouei proprietare tânărul desnădăjduit, să-mi îngăduiți să mă plimb în curtea aceasta, sub nucul bătrân pe care mă cățăram, să mă lăsați să mai privesc odată odăile mari și curate în care biata noastră mamă se lupta să ne dea educație și îngrijire.

Aşi dori să iau ceva de aici, un lucru cât de mic, o piatră, o rămurea, ceva care să-mi aducă aminte întotdeauna de casa în care am scos primul scâncet. Nu-mi reproşaţi sentimentalismul, dar ştiind că niciodată piciorul meu nu va mai călca în această Europă strâmtă şi înfeudată gândurilor războinice, simt că un obiect, un lucruşor, îmi va face bine, odată, depănând amintirile tinereţii mele".

— „Cu multă plăcere, domnule. Ar fi bine să urcaţi şi în pod, unde sunt o mulţime de lăzi cu hârtii. Eu tot mă decisesem să le dau pradă flăcărilor.

Dacă vreo amintire puteţi găsi printre acele hârtii, luaţi-le înainte de le aruncăm.

Tânărul nostru după ce ocolise curtea, prinzând în irisul ochilor toată nostalgia vremurilor apuse, se urcă în pod.

Acolo se desfăţă la citirea vechei corespondenţe ce o întreţinuse tatăl său cu marii scriitori ai vremei, cu oamenii de talent şi cu vrednici muncitori. Acolo mai găsi el manuscrise originale ale câtorva piese de teatru intrate de mult în antologia teatrului universal. Mai găsi şi un maldăr de mărci poştale. Le luă cu sine ca amintire, le duse la gazda unde locuia, pentru a le tria, le catalogă, le preţui la vechile magazine filatelice, le supuse spre expertizare custodelui Muzeului Filatelic din Londra, oraşul în care se desfăşura întâmplarea şi, la licitaţiile pe care le inaugură, primi valoarea mărcilor găsite.

Acestea erau o parte din mărcile pe care tânărul le găsi în poduri prăfuite: Un bloc de patru de 2 cent, verde, 1861, tipografiate, emisiunea Statelor Confederaţiei Americii.

O coală din 1 fr. plus 1 fr. têtê-bêche, Franţa 1849—1850 şi zece bucăţi uzate din 15 plus 15 c. acelaş an.

Valoarea de 2 pence albastru-violet, din celebra marcă Mauritius 1847, în care gravorul a scris *Post Office* în loc de *Post Paid*, cum primise dispoziţiuni. Această marcă este cea mai rară din lume dar şi cea mai bine cotată. Patru exemplare din timbrele duble ale Elveţiei din 1845, *Port Cantonal* de 5 plus 5 centimes, şi altele şi altele.

Scosese atât de mult din vânzarea mărcilor de pe plicurile depozitate, cum am mai spus. în poduri prăfuite şi neglijate de toţi cei ce s'au perindat prin acele locuinţe, încât doar cu o mică şi infimă parte din ceeace a primit, îşi răscumpără casa părintească, sprijini crearea unui spital, unui azil pentru bătrâni, unor orfelinate pentru copiii găsiţi şi plecă din ţară.

Averea pe care o luă cu el era inimaginabil de mare. mărcile găsite şi cari ar fi căzut pradă flăcărilor nemiloase, valorau zeci de milioane de franci francezi.

Liliacul dădea în floare, iar la orizont ce răsfrângeau în mii de culori razele soarelui ce se ducea să se culce.

Timbronia

singura ţară în care circulă alături de moneta naţională şi mărcile filatelice

Fac dela început o mărturisire. Jur în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor că cele ce voiu povesti în aceste rânduri, e pur-nul adevăr. Oamenii nu vor crede, de asta sunt sigur. Dar cel ce scrie acestea este el însuşi uluit. Trec drept un om curajos, un individ fără scrupule, plin de păcate, dar totuşi un element care nu poate fi clintit nici de legi, nici de şefi şi nici de revolverele bandiţilor.

Eram de curând dnumit Şeful brigăzii Wylcont, de pe lângă Inteligence Service.

Pentru a mă ilustra în ochii mai marilor mei, nu mă sfiam să iau parte la cele mai năstruşnice aventuri. De nenumărate ori pielea mea a luat contact cu gloanţele browingurilor de 6 mm. Există pe ea scrijilituri ale gloanţelor care dovedesc furia oarbă cu care atacam gangsterii.

Dacă vă amintiţi sgomotul ce-l făcuse în opinia publică mondială uciderea colonelului Mac Newton, din Marele Stat Major al Armatei Britanice.

Trei luni înainte de fatidicul 1 Septembrie când Hitler pornise să dezlănţuiască al doilea război mondial, odată

cu uciderea colonelului, documente militare din cele mai importante au dispărut.

Mi s'a încredinţat această afacere de către Glenvil Mac-Ney, directorul serviciului de contraspionaj din imediata apropiere a Primului Ministru Chamberlain.

Era momentul să pot dovedi ce pot.

Ce zbucium, ce nervi am cheltuit ca să pot ajunge la începutul unui fir conducător al afacerii. Speram să dau de urma făptuitorului şi să lămuresc această crimă pe cât de ordinară şi abjectă pe atât de gravă pentru apărarea teritoriului nostru naţional.

Niciodată întâmplarea n'a jucat un renghiu mai afurisit adversarilor mei. Din complicatele cercetări s'a reuşit să aflăm o urmă.

Era necesar să iau avionul şi să cercetez în oraşul S...

Nu am voie să dau mai multe amănunte, relev doar că eram în situaţia fericită să comunic la Londra, bucuroasa veste că două din documentele importante erau în mâna mea şi că, un mare om din finanţa internaţională, plătea subsidii fabuloase unor femei, de-o excepţională frumuseţe, ca să facă tot ce le stătea în putinţă pentru a mă cuceri şi afla dela mine scopurile ce le urmăream. Cum proverbul spune, că: „Un om avertizat valorează cât doi", e dela sine înţeles că nu m'am lăsat tras pe sfoară. In schimb m'am bucurat de toate farmecele delicioaselor mele prietene, atente faţă de insignifianta mea persoană. E posibil să le fi lăsat chiar o bună impresie şi e sigur că informaţiunile căpătate din partea mea, la un pahar de şampanie, în umbra vio ie a abatjourului încăperii, să fi fost atât de categorice,

încât ele alergau a doua zi să le comunice înaltului personagiu.

Că acesta era sau nu mulţumit de rezultatul obţinut dela naivul care eram, aceasta era altă poveste.

Regret că nu am voie nici azi să spun ce urmăream, dar rezultatele pozitive se suprapuneau cu cele negative şi îmi destrămau plasa cu care înconjuram întreaga problemă. Luptă grea, câteodată luptă zadarnică.

Este cert, însă, că luptam cu o putere mare, cu bani mulţi, cu inteligenţe vii, căci deseori simţind greutatea luptei mă dădeam pentru un moment învins. Nu degeaba un guvern ca al nostru, Guvernul Majestăţii Sale Regelui Marei Britanii şi Impărat al Indiilor, se străduia să descifreze prin umila mea persoană, intenţiile unor duşmani invizibili cari dispuneau nu numai de resurse, materiale aproape inepuizabile, dar şi de oameni dotaţi cu calităţi excepţionale.

Niciodată norocul n'a surâs cuiva cu mai multă magnanimă bunăvoinţă.

Prăbuşirea automobilului într'o groapă de mai mult de 5 m. adâncime determinată de adversarii mei, automobil în care mă aflam cu neîntrecutul dedectiv nord-american, Perpingamm, care mă seconda pe teritoriul lor, unde mă atrăseseră duşmanii, era numai unul din jocurille cu moartea.

Numai minunea m'a scos de sub tona de fierărie şi cauciucuri, fără nici o zgârietură.

— „Hallo, prietene, ce mai faci? Te simţi bine? mă întreabă Perpingamm, ridicându-se mototolit, cu o arcadă a ochiului despicată, şi frecându-şi într'una cotul aproape anchilozat

Urmărind „fata morgana" care erau duşmanii ţării mele, am ajuns în oraşul O...,. deacolo, mai spre sud în loca litatea F... capitala districtului I.

Pista pe care o urmăream era din cale afară de anevoioasă. La tot locul se iveau noui greutăţi de învins.

Voiu lăsa la o parte scopul luptei mele din ordin, şi voiu înscrie pe aceste file, motivele uluirii mele, despre care am vorbit la capul povestirii de faţă.

Intre Golful Campeche şi Selina Cruz, la poalele munmunţilor Anzi, se găseşte Statul Timbronia, foarte puţin cunoscut de lumea întreagă. Doar geografii şi cei din statele limitrofe au cunoştinţă de el. Intinderea lui este de aproape 200 kilometri pătraţi, iar locuitorii se apropie de cifra de opt milioane. Capitala este Marsonia, un orăşel cu peste 400.000 de suflete.

Pe aici trecuseră invizibilii mei adversari pe care îi urmăream cu mai multă tenacitate convins că repetatele comunicări cifrate ce le primeam din partea guvernului meu nu erau inutile din moment ce din pricina furtului acelor documente, un întreg cabinet putuse fi sguduit şi era gata, gata să cadă.

In această ţară mică, am descins cu avionul pe care mi-l pusese la dispoziţie poliţia americană, într'o noapte de septembrie, pe o ploaie torenţială.

Noaptea, obosit peste măsură, adormii buştean; dimineaţa, în revărsatul zorilor eram alt om.

Şi acum începe extravaganţa pentru care rândurile de faţă vor părea prea palide să contureze uluirea mea.

După ce s'a servit cu micul dejun, în retaurantul

hotelului unde locuiam, un client, scoţând din portvisitul său câteva mărci poştale, le dădu chelnerului. Acesta le luă cu penseta, le privi pe faţă şi pe spate şi, mulţumind, se duse să servească în altă parte.

Pe vremuri eram filatelist convins. Urmăream problema filateliei în cele mai mici amănunte. Purtam corespondenţă cu marile case editoare Yvert, Zumstein, Scott, cărora le cumunicam diverse date privind emisiunea de mărci a ţării noastre şi ale coloniilor de peste oceane.

Avem o colecţie bogată dar printr'o împrejurare eşită din comun, pe care o voiu povesti altă dată, colecţia mea dispăruse, se volatilizase.

Dezamăgit, am renunţat la filatelie şi pornisem să activez în domeniul acesta atât de aventuros, serviciul secret. Deci, forţa ce-mi atrăsese privirea la clientul ce înmâna chelnerului nişte mărci, putea să fie foarte bine doar un reflex al unor îndeletniciri de pe vremuri.

Se putea, deasemeni, ca şi aceşti doi oameni să fie filatelişti şi să-şi fi schimbat unele piese care le lipseau.

N'aşi fi dat mare importanţă evenimentului, dacă la o masă opusă, cu alt chelner şi alt client, scena nu s'ar fi repetat.

Intrigat, mi-am întrebat ţalul, cerându-i lămuriri:

— „Este simplu, domnule. Aici facem cu toţii filatelie. Plata oricăror lucruri se poate face cu timbre poştale din toată lumea.

Uimit şi rău dispus în acelaş timp, mi-a trecut prin minte că acesta încearcă o glumă nevinovată cu un client străin.

Văzusem, doar, cu o seară înainte, că şoferul taximetru-

lui care ne dusese la hotel fusese plătit cu o bancnotă de zece pesos, moneda lor națională.

Nu vrui să dau prea multă atențiune glumei nereușite a chelnerului și pusei pe masă cele 5 pesos, cu care credeam că-mi voiu achita consumația.

Natural, primul drum îl făcui la prefectura poliției spre a cere, în numele guvernului meu, concursul de care aveam nevoie.

Am rămas mai mult decât surprins, când, chiar în timpul conversației noastre, prefectul sunând un secretar, îi încredință câteva mărci, odată cu două dispoziții privind cumpărarea unor obiecte de strictă necesitate personală. Acest prefect nu era un om oarecare, funcționar de carieră îmbâcsit în formalism, era în acelaș timp un minunat profesor de sociologie, cu înalte titluri academice și a cărui teză de doctorat primise „magna cum laude", iar celelalte lucrări prezentate Academiei din Timbronia, fuseseră distinse cu înalte prețuiri.

Să fie și prefect și om de știință, nu înseamnă că i i se interzice să facă și filatelie! Am trecut peste uimirea mea și m'am suggestionat că era doar o coincidență. De aceia e coincidență, ca să se repete un lucru, altminteri întâmplarea ar fi doar un fapt divers.

Părăsind, cu toate documentele necesare, palatul prefecturii, mă îndreptai spre centrul orașului, unde mișuna, pe artera principală, un amalgam de toate tipurile: albi, negri, malaezi, piei roșii.

Dela aceștia din urmă, intrară, rând pe rând, în mâinile actualilor cetățeni ai Timbronei, aurul, argintul, animalele

cornute și pământul, schimbându-se din stăpânitori în sclavi ai albilor cotropitori.

Dar aceste lucruri se petrecuseră cu două secole și jumătate înainte.

In loc să înceapă o eră de uciderî și lupte politice, conducătorii vremei, înțelepți, au evitat nenorocirile sângeroase unor astfel de conflicte sociale și au căutat să împace cele două tabere. Dar să lăsăm povestea țării și să continui povestirea ce ne preocupă. Luând contact cu inspectorul de poliție Diaz Pronunciamento ce-mi era detașat, acesta îmi dădu lămuririle cele mai ample.

— „Curios că lumea nu cunoaște pasiunea noastră întrată de mult în conștiința tuturor locuitorilor țării noastre. Copiii dela școala primară fac filatelie înaltă. Vă închipuiți cei ce's mai înaintați în vârstă.

Aceștia cunosc pe dinafară toate mărcile din lume cu catalogarea respectivă din Yvert, Zumstein, Scott.

Chiar dragostea, iubirea, clipele de extaz și reverie se pot cuceri prin mărci poștale. Nu este ceva extraordinar la un tânăr poet melancolic să încredințeze dulcineii sale, în semn de omagiu, în locul unui catren sau madrigal, marca lui preferată.

Și nici aceasta să nu se simtă mai puțin fermecată ca atunci când ascultă o serenadă ce i se cântă frumuseții ei, de către trubadurul inimei sale.

Actrițele noastre răsfățate, de multe ori, au primit pe scenă, în aclamațiile mulțimii, timbre. Sunt tot atât de emoționate ca și atunci când li se aruncă, la lăsarea cortinei, trandafiri multicolori sau crini involți.

Unul din foştii primari, fire inteligentă, a fost numit părinte al oraşului, pentrucă a promis alegătorilor săi câte o marcă din emisiunea ce o va face poşta locală, menţionând special că tirajul nu va depăşi numărul alegătorilor ce l-au votat. Fiecare, deci, a primit câte un exemplar, aşa că ele sunt foarte rare şi foarte căutate, nimeni nefiind atât de naiv să-şi vândă marca din colecţie.

Cum la Dvs. sunt făpturi excepţionale, cari pot recita fragmente întregi din operele marilor poeţi, tot aşa şi la noi se fac întreceri între cei cari pot spune pe dinafară, tirajul, valorile nominale, anul emisiunii, desemnul ce reprezintă şi cota din cataloagele străine, ale tuturor mărcilor din lume. Nu suntem cu toţii vrăjitori, dar fenomeni ca aceştia, despre care v'am vorbit, numărăm destule exemplare şi ne place să ne mândrim cu ele.

Eu sunt inspector de poliţie şi în această calitate a trebuit să cobor, deseori, în viaţa mârşavă a cerşetorilor, care se adună în catacombele din Namtor street.

Nu veţi crede, dar cu toată mizeria ce o îndură, cerşetorii nu se despart nici ei de colecţiile personale ce le au.

La 22 Iunie este la noi „serbarea mărcilor„, aşa cum la dumneavoastră şi în toată lumea este serbarea florilor. Data aceasta atrage cu tentaculele ei uriaşe un număr nemăsurat de mare dintre provinciali. Ei vin cu miile, cu zecile de mii. Atunci să vedeţi schimburi, vânzări şi cumpărări de mărci. In acea zi, — de fapt sărbătoarea ţine o săptămână, — oraşul este pavoazat cu drapelele tuturor naţiunilor, lampioane multicolore inundă oraşul, copiii sunt fericiţi, oamenii mari uită de tot şi de toate, totul se învârteşte

numai în jurul mărcilor, cataloagelor, clasoarelor, pensetelor, odontometrelor, caetelor de schimb şi aşa mai departe.

Mai toate magazinele, fie că vând ghete, lemne, parfumuri sau săpun, au în vitrinele lor, mărcile proprietarilor, cari vor să facă schimb sau să le vândă, Cu această ocaziune se deschid diferite pavilioane, în genul Praterului vienez, din continentul dumneavoastră. Chiar şi la unele săli de teatru, circ sau cinematograf, în acele zile, biletele sunt plătite numai cu mărci poştale. Socoteala organizatorilor a fost bine făcută. Cu mărcile strânse au putut realiza mult mai mult decât dacă intrările ar fi fost plătite cu moneda statului.

Chiar până şi impozitele se pot plăti cu mărci, dar aici funcţionarul casier, în general speculează, şi statului îi revin tot bani câ,nd este să primească valorile din partea casierului strângător.

Marile case din străinătate îşi trimit agenţii incognito, în scopul de a acapara anumite mărci, cari la noi sunt cotate mai slab, căci dacă le-ar cere direct, cu siguranţă că nu li s'ar vinde.

Celebrul Rifos a fost simţit şi prefectul oraşului l'a expulzat, fiindu-i frică să nu cumpere mărcile cele mai valoroase din ţara noastră.

Prefectul fusese încunoştiinţat telegrafic, de către adversarii lui Rifos, că acesta se găseşte incognito la noi. Rezultatul a fost că ni s'au trimis enorm de multe cereale, maşini de scris şi automobile, de către nord-americani, pentru a le preda lor anumite piese ce erau căutate.

Nu sunt rare anunţurile din gazete, în sensul urmă-

tor: „Dau zestre fiicei mele, 22 ani, frumoasă, bacalaoreată, seria Vaduz, piesa de 10 shilingi Dolfus în bloc de patru, 27 parale cap de zimbru 1845".

Sau anunțul: „Schimb apartament 4 camere, hall, și dependințe contra piesei de 10 cenți negru-azuri din 1846, gravată, la statului Baltymore (Maryland).

Când a izbucnit războiul din 1914, și Statele Unite au făcut apel la unirea țărilor dintre Atlantic și Pacific noi nu am dăruit tunuri, avioane și tancuri, cum s'ar crede. Mi-amintesc că orașul Merida-Champeche a trimis în dar o mulțime de mărci, cari au fost preschimbate în dolari, lire sterline și cu care s'au putut achiziționa mai multe unelte de război, decât cu banii noștri.

In 1935, Președintele Statelor Unite ale Americei. Franklin Dellano Roosevelt ne-a vizitat. A rămas uimit de tot ce a văzut la noi în materie filatelică. A obținut nenumărate piese cari îi lipseau din splendida lui colecție, și care nu ar fi putut să fie pusă la punct fără intervenția marilor noștri colecționari.

Parlamentul nostru, nu poate decide, conform stipulațiunilor Constituției, mai mult de 11 emisiuni pe an, cea din urmă fiind întotdeauna tipărită în numai 9999 exemplare, în favoarea Crucei Roșii Timbroniene.

„Academia Timbroniei", care numără sute de mii de volume din toată lumea, are secțiuni aparte filatelice, unde în albume excepțional de frumoase, se păstrează tezaure întregi de mărci.

Nu o să mă credeți, dar la baza emisiunii de bancnote a Băncii Naționale Timbroniene, nu stă garanția în aur, ca

în alte țări, ci numai piese rare filatelice, exemplare în blocuri de 100, de toate nuanțele și de toate valorile.

Un număr impresionant de mare de albume complecte, ale multor țări, stau frumos așezate în saffeurile Băncii Timbroniene.

E vorba să se emită ca o complectare la cele 9999 de serii a ultimei emisiuni a anului trecut, exemplarele No. 10.000, cu alte dimensiuni și desene. Vă închipuiți ce preț va avea singura serie pe glob a mărcilor Crucii Roșii Timbroniene.

Inspectorul de poliție Diaz Pronunciamento, rămăsese cu ochii pironiți în ai mei, plin de admirație pentru ideea poștei de a tipări o singură serie de emisiune.

Am vrut să-i vorbesc de Lordul Neville Holman, unul din magnații Albionului, care, cumpărând, cu sforțări fără pereche, întreaga emisiune a mărcii de 3 rupii Jaipur (India Engleză) care comemora investirea Maharajahului Man Sing II. dădu pradă focului mistuitor a unei lumânări întreaga emisiune, reținându-și doar un singur exemplar.

Ași fi vrut să-i vorbesc despre această magnifică performanță, dar inspectorul se culcă subit la pământ și, trăgând cu arma în direcția nord-vest a locului în care mă aflam, m'a salvat dela o moarte sigură.

Dușmanii noștri neputând să-mi împiedice activitatea au recurs la ultima formulă... glonțul.

Salvatorul meu a devenit prietenul cel mai bun al celui ce semnează rândurile de față.

Consilierul de stat şi maniacul filatelist

Consilierul de stat în comisia economică a regatului belgian, R. de Mante, venise puţin transfigurat la palatul său din Bruxelles.

Aruncându-şi pălăria pe un fotoliu, contrar obiceiului său, se aşeză la birou, trăgând într'una din trabucul gros de foi de Havana.

O perdea de fier încinsese dela un capăt la altul Europa.

Era la începutul anului 1939. Cancelariile europene se perpeleau ca într'un infern. Trecuse Münchenul fără nici un rezultat. Politica de împăciuire arborată de Londra şi Paris era provocată de manifestaţiunile Berlinului, care nu ţinea seama nici de actele semnate formal, nici de puterile celelalte ce nu puteau admite deslănţuirea unui nou război.

Pretenţiunile interminabile ce se succedau şi plecau din acelaş clan teutonic, pusese lumea pe gânduri.

Consilierul de stat R. de Mante, un emerit statistician şi un ponderat element conservator, trăise şi războiul mondial din 1914—1918 şi de-acolo învăţase câteva date pe care le punea acum în practică.

Presimţind că războiul se apropie cu paşi repezi, fără prea multe forme, şi că Marele Stat Major German nu va putea trece bariera liniei Maginot decât învăluind-o strategic prin Belgia, a înţeles să'şi pună la adăpost averea sa formidabilă.

Revenit acasă, a dispus telefonic agenţilor săi să vândă acţiunile ce le poseda. Proprietăţile le-a transformat deasemeni în bani. Bijuteriile şi tot ce avea ca avere mobilă au avut aceiaş soartă. Se îngrămădeau în saffe-ul unei bănci elveţiene din Zürich teancuri de bilete de bancă belgiene, franceze şi engleze, franci şi lire sterline.

Saffe-ul purta No. 13, un număr fatidic, dar consilierul nu era superstiţios. El se destăinuia bunului său prieten Maurice Hugo, unul din nepoţii marelui scriitor francez:

— „Fac bine ceeace fac. Transform toate valorile în bani, îi depun într'un saffe al unei bănci dintr'o ţară, care va rămâne, sperăm, neutră, aştept desfăşurarea evenimentelor şi, după aceia, deschizând caseta îmi scot averea ce-am depozitat-o din timp şi revin la ceeace am fost".

La prima vedere, nepotul ilustrului scriitor înclină să asculte sfatul marelui economist şi consilier de stat în comisia economică a regatului belgian.

Aparent, punându-şi la adăpost averea făcea un act cugetat şi ca punct esenţial, pentru orice eventualitate, nu s'ar fi găsit nici o valoare imobiliară ce-ar fi putut fi distrusă de războiu sau să-i fie expropiată din cine ştie ce împrejurări excepţionale.

El avea în păstrare — în calitate de tutore, — şi alte averi ale unor nepoţi minori, pe care le administra cinstit, conştiincios şi cu aceiaşi pedanterie conservatoare ca şi pe ale sale.

Psihoza războiului, cu spaima ce naşte în mintea oamenilor nu cuprinsese încă şi pe ceilalţi compatrioţi ai consilierului. Aceştia continuau să înghesue în magazii, prăvălii şi locuinţele lor, primii, mărfuri grele, fier, ciment, maşini, alţii, pălării, ghete, stofe iar ultimii să'şi mobileze apartamentele cu covoare, studiouri, draperii şi aşa mai departe.

Prietenul său, nepotul marelui poet francez, tot atât de bogat ca şi consilierul de stat, îi mărturisi că, evident, ceeace face acesta este o formulă bună, bine gândită şi pe care o aprobă.

El, însă, înfeudat unei anumite pasiuni gingaşe, odihnitoare şi agreabile, şi pe care o socoteşte nimerit să i-o recomande şi anume filatelia, este convins că în locul puzderiei de monede autohtone şi străine, pe care le vor depune la băncile străine, este de preferat achiziţionarea vignetelor poştale şi apoi depozitarea acestora în safe-ul unei bănci. Va procedă în consecinţă.

— „Pentrucă trebue să ştii, iubite amice, tot ce se găseşte pe lume este supus repetirii, mai ales în epoca noastră mecanică, electrică şi a trusturilor de tot felul. Excepţie fac mărcile poştale. care au un tiraj limitat şi cresc în valoare cu trecerea timpului invers proporţional faţă de preţurile vre-unor produse aruncate pe piaţă de dumpingul unei ţări sau unor carteluri mondiale.

Fiecare ne urmărim îndemnul inimei, gândirii şi înţelepciunii noastre.

Ne vom revedea la sfârşitul războiului care, înclin să cred, va fi ultimul pe care generaţia noastră îl va mai putea suporta".

* * *

Zarurile au fost aruncate. Dimineaţa zilei de 1 Septembrie 1939 prindea forme si culoare. Tobele băteau în ritm militar. Şoselele pavate ale Germaniei erau încărcate de tancuri, tunuri, soldaţi şi căruţe de aprovizionare. Cerul era brăzdat de avioane, iar Varşovia primea botezul bombardamentelor aeriene, superbele bombardamente civilizate prin care se prefac în scrum şi pulbere locaşurile istorice, monumentele de artă, biblioteci întregi, averi nemăsurate şi, cu care prilej, se pot vedea gingaşele spectacole în care trupurile oamenilor lovite de bombe sunt sfârtecate, ochii scoşi, maţele eşite din burţile sparte, copiii carbonizaţi, femeile înebunite, ruguri întregi de carne omenească prinse sub focul năprazniç şi ale dărâmăturilor.

Clipele acestea sunt rare, şi deaceia aceste magnifice spectacole au farmecul lor.

Este o deosebită plăcere să vezi cadavre oribil mutilate pe străzi, mâncate de câini turbaţi, să asişti la spaima din ochii mamelor înebunite când îşi văd soţii şi copiii ucişi de schijele drăgăstoaselor bombe de cinci tone; să priveşti superbele feerii, în nopţi întunecate, când oraşul întreg e prins în volbura flăcărilor, ameţit de avalanşa de fum şi spaimă.

Nimic nu este mai atrăgător decât bucuria uciderii în

massă, a celor ce nu'ţi pot riposta nici măcar cu o piatră.

Cam acestea erau bucuriile nopţii lui 1 Septembrie 1939.

A urmat superbe carnagii, pline de un sentimentalism liric, pentrucă războiul este un adevărat Eden. Numai aici ai prilejul să priveşti groaza în ochii oamenilor, spaima în inima lor, când aceasta se face mică, mică şi bate în ritm de rândunică.

Zeilor războiului li se cuvin ofrande.

Să le dăm, să le dăm...

Pot fi copiii, femeile, bătrânii, ostaşii, geniile şi neputincioşii, cu toţii, n'are nici o importanţă, afară, bineînţeles, de persoana scriitorului rândurilor de faţă.

Creator de moarte, dureri, lacrimi şi suplicii, războiul are admiratorii săi printre care mă prenumăr cu entuziasm, retras la parte sedentară sau într'un sătuleţ îndepărtat de superba urgie ce o deslănţueşte.

Câte iluzii nu mi-am făcut în acest război minunat. Mi-ar fi umplut inima de fericire priveliştea unor naufragiaţi ai unei lupte navale, când oboseala îi copleşeşte şi ei caută o bârnă de care să se agaţe ca o ultimă salvare şi să-i vezi cum se scufundă în iureşul valurilor pline de petrol aprins.

Toată pasiunea mea de îndrăgostit al florilor şi al muzelor mi-aşi concentra-o să pot privi săritura în neant ce-o fac, în clipa exploziei unei bombe, femeile şi copiii unui spital atins de bombardierele legănate sub bolta plină de stele diamantine.

S'ar putea să nu fie de aceiaşi părere cu mine văduvele

îndoliate, mutilații războiului, dar este atât de magnific și sublim încât admir războiul și mă voiu dedica viitoarei încleștări între popoare.

* * *

In ziua de 10 Maiu 1945, cei doi amici, deschideau, în acelaș timp, saffe-urile No. 13 și No, 14.

Amândoi depoziteseră, cu șase ani înainte, aceiași sumă egală, consilierul depusese atâtea milioane de franci belgieni, francezi și lire sterline iar cel de-al doilea cumpărase cu aceleași milioane, mărci poștale, neuzate, dela poșta din Bruxelles, și dela birourile filatelice din oraș; făcuse un voiaj cu avionul la Londra și își cumpărase cu toate lirele sterline, egale la număr cu acelea ale consilierului de stat, mărci poștale neștampilate uzuale și jubiliare la prețul zilei; iar la înapoiere trecu prin Paris unde, achiziționă pentru francii francezi, egali cu ai prietenului său, mărcile metropolei și ale imperiului colonial francez.

Le adunase în dosare și clasoare și le adăpostise, de furia războiului, în saffe-ul cu No. 14.

In luminoasa zi de 10 Maiu 1945, când sirenele urlau în Europa pentru ultima dată, sublinind sfârșitul carnagiului, casetele au fost deschise cu un sentiment copleșitor. Tezaurele depuse în ele erau intacte.

Nici un fir de praf nu intrase în cele câteva zeci de centimetri cubi ermetici închiși.

Inventarierea nu lăsa nici o îndoială că valorile erau

intacte și că nici unul nu putea pretinde că a greșit sau că este mai bogat ca cellalt.

— „Vezi, dragul meu, începu consilierul Mante, președintele comisiei economice a statului belgian, vezi că valorile sunt aceleași și că nu avem a ne bucura nici unul de vre-un succes față de altul".

— „Nu sunt de acord, își permise să riposteze zâmbind nepotul celebrului poet, mare amator de umor fin și plin de simț practic mai dezvoltat ca al interlocutorului său.

— „Cum așa? Cum poți susține contrariul? Doar vedem cu ochii că sunt aceleași valori pe care le-am lăsat aici acum șase ani!

— „Nu, scumpul meu Roger, nu sunt aceleași valori. Țiu un pariu, pe cincisutedemii, în favoarea spitalului de copii din Louvain, că în mărci se găsesc averi mai mari decât în bietele tale hârtii valutare.

— „Primesc și ridic pariul la un milion.

Primul voiaj îl făcură la Londra, unde mașina îi duse la unul din birourile filatelice din fața Hyde-Parkului.

Maurice Hugo predă acolo colii din seriile uzuale ale anului 1934, 1936 cu efigia regelui pe fond negru, cu dințătura normală de 15:14 luând de 8 ori prețul plătit. Scoase din dosare nenumărate serii reprezentând Jubileul Regelui George V, din 1935, cu cadre variate, și dantelura 14.1/2:14 și primi în schimb de 14 ori atâtea lire cât l'au costat.

Prezentă clasorul său de lux, plin până la refuz și din care se remarcau zeci de serii cu comemorarea celui

de-al 9-lea Congres al Uniunei poştale din 1929, cu filigranul G.V.R. dantelura simplă de 12.

Pentru acestea primi de 36 de ori cât dăduse el pe ele.

Dintr'o singură trăsătură de condeiu, poseda acum o avere înzecită faţă de aceia a prietenului său.

Nu mai vorbim că inteligentul Maurice Hugo vându piese excepţionale cum sunt: 5 c. albastru din emisiunea 1845 a statului Boscawen (New-Hampshire) al Americii de Nord; 1 rublă a timbrului poştal 1938, cu inscripţia întoarsă „Drumul Moscova-San Francisco deasupra Polului Nord", nenumărate têtê-bêche-uri verticale, orizontale 1862—1865, pe diferite hârtii vărgate şi simple, şi pentru care luă sume enorme, raportate la ceeace l'au costat.

Jocul continua, avionul îi ducea spre azurul Franţei eterne, unde peisagiul, câmpiile şi dealurile erau din nou în sărbătoare.

Parisul triumfa iar tricolorul, stropit cu sânge de eroi, fâlfâia în bătaia vântului de primăvară.

Descinseră din limuzină cu cele câteva serviete cu mărci. în rue Drouot, şi aici primi în schimbul francilor plătiţi cel puţin de cincisprezece ori pe atâta.

Iar pentru seriile: 40 de ani dela descoperirea radiumului, turnul Eiffel, Charcot, luate de inteligentul Hugo la de două ori preţul nominal menţionat pe timbre, primii în schimb de treizeci de ori suma avansată.

Acest tur de forţă îl înspăimântă pe consilierul belgian, cu toată aparenţa lui rutină în materie economico-financiară.

Făcându-se un calcul general între cei doi protagonişti

se constată că maniacul filatelist avea în clipa aceea de douăzecişişase ori mai mult ca rece le şi imperturbabilul său amic, spocialist până peste cap în savante combinaţiuni bursiere, financiare şi valutare.

De unde reese că monedele ţinute în casete şi la bănci, lire sterline, dolari şi franci elveţieni ca şi oricare alte monede nu se pot compara cu forţa de multiplicare a valorii lor, cu adevăratele bijuterii de hârtie, care sunt mărcile filatelice.

Tiraj mare sau tiraj mic ?

Mă găseam într'un cerc de prieteni întraţi de curând pe făgaşul filateliei, avocaţi, medici, profesori universitari şi un general de corp de armată.

O discuţiune academică referitoare la problema cum e mai bine să fie tipărite mărcile româneşti, într'un tiraj mic sau unul mare, se încinsese între un ilustru avocat şi un doctor posesor al unor mari raritaţi.

Alte persoane şi-au expus părerile şi, cum era de aşteptat, unele erau pentru o formulă altele pentru cealaltă.

Incercam să mă sustrag de a-mi spune părerea, gândurile îmi zburau spre alte meleaguri mai eterice, mai olimpiane, doream să se fi descoperit un aparat prin care să putem privi retrospectiv clipele trăite cu milenii înainte de omenire. Doream să văd „ab originem" jocul artiştilor, şi mimica lor, regia tragediilor lui Aeskylos, Sofocles şi Evripides, în epoca respectivă, în costumele şi stilul adequat.

Cu un epitet măgulitor pentru mine dar, bineînţeles, nemeritat „specialist în ale mărcilor", câţiva dintre prieteni mă înghesuiră într'un colţ al salonului amfitrionului şi'mi

cerură răspicat să'mi expun teza cu privire la tirajul mare sau mic, altminteri voiu avea de suferit supliciul ştreangului.

O viaţă tânără, cu dorul de a trăi, plină de fericirea unei înjghebări familiare aproape ideale, să fie atârnată în ştreang, asta era prea mult.

Mă decisesem, aşa dar, să le vorbesc:

Mărcile filatelice urmăresc un dublu scop şi anume:

Primo. Ca simbolul unui eveniment ce se comemorează, să poată ajunge la cunoştinţa locuitorilor ţării respective şi dacă e posibil, a întregei lumi.

Secundo. Să aducă un venit instituţiei ce le emite, mărcile fiind, de obicei tipărite în scopul creerii unui fond pentru nevoile unei instituţii de real folos general.

Singura cale de urmat, ca vignetele poştale să-şi ajungă scopul, este una şi indivizibilă: *tirajul cel mai mic.*

Pe dată ce se tipăresc cantităţi mari, timbrele poştale nu sunt căutate de filatelişti. Aceştia refuză să le cumpere. Mărcile îşi fac renume prost şi toată lumea le ocoleşte.

In consecinţă, fondurile ce se credeau că vor fi realizate din vânzarea acestor timbre, nu se realizează, rezultatul urmărit fiind invers proporţional cu socotelile iniţiale.

Dacă tirajul e mic, rezultatul ce se dobândeşte va fi mai mare.

In primul rând se vinde întreaga cantitate, partea de supraţaxă intrând în visteria pentru care era destinată.

Iar rezultatul cel mai interesant şi mai demn de subliniat este că propaganda ce naşte din acest tiraj mic e şi ea invers proporţională cu numărul seriilor.

Pe dată ce sunt luate cu asalt îşi capătă o valoare mare,

casele de specialitate cu renume mondial, le caută cu înfrigurare ca să le aibe în clasoarele lor pentru schimb şi vânzare.

Mai mult, le şi cataloghează la justa valoare de marcă rară.

Despre ele se vor scrie şi articole în revistele de specialitate. Aşa bunăoară, un Filipinez, un Scandinav şi un locuitor din Antilele mari va afla repede despre marca Arlus în 30.000 exemplare, despre marca Apărarea Patriotică în 20.000 exemplare şi despre Munca P.T.T. în 26.000 exemplare, că ora le va comenta datele privind scopul tipăriţii şi altele.

Rog oficiile de turism şi propagandă, să ne arate care ar fi alt mijloc de propagandă mai viguros care să determine ca un Filipinez să vorbească despre Ateneul Român, Teatrul Naţional, din Bucureşti, când acest Filipinez n'a auzit niciodată de România.

Mai departe, mărcile noastre ajunse acolo, intră în albumul ce rămâne din tată în fiu, generaţii întregi, şi fac obiectul discuţiilor permanente în cluburi şi societăţi filatelice a sute de mii de amatori şi profesionişti din toată lumea.

Să nu se uite: sunt două milioane de români în continentul american. In schimbul ce-l fac cu americanii şi canadienii ei vor avea un splendid mijloc de propagandă în favoarea ţării noastre: marca rară.

Oricâtă bunăvoinţă s'ar avea ca să se obţină fonduri din tipărirea în cantităţi mari a unor mărci comemorative, aceste fonduri nu vor putea echivala *niciodată*, cu propaganda pe care o face emisiunea unor serii reduse ca număr.

Şi pentru că cifrele vorbesc dela sine, voiu traduce premizele mele în cifre:

500.000 tiraj, 1000 taxe poştale + 5000 suprataxă = 3.000.000.000. Ditr'un tiraj atât de mare nu se vor vinde mai mult de 50.000 exemplare, adică a zecea parte, realizându-se cota parte.

Restul de 450.000 serii vor rămâne în cartoanele poştei. Vor fi totdeauna un balast. Şi încă, 50.000 serii vândute va fi un succes, căci publicându-se anticipat tirajul unei emisiuni, acest lucru fiind o obligaţie legală, vânzarea acestora poate să fie şi sub 50.000 serii.

In schimb, dacă tirajul este iniţial de maximum 50.000 (e de preferat 10 mii, 20 mii şi maximum 25 mii) ele se vor vinde în ziua emiterii: se realizează aceleaşi fonduri, marca va avea un renume frumos în ţară şi străinătate; ţările străine vor încerca să achiziţioneze parţe din ele, se vor publica articole în toate revistele de specialitate despre această emisiune rară; în sfârşit, pe lângă lumea filatelică de circa 20 milioane indivizi, vor fi alte multe zeci de milioane de oameni care vor comenta această emisiune.

In această pledoarie sui generis este posibil să mi se aducă, în contradictoriu, argumente cu totul opuse. a) că tirajul să fie mare pentruca să poată fi difuzat într'o masă cât mai largă a amatorilor: b) că preţurile vor ajunge atât de mari încât vor fi inaccesibile adevăraţilor filatelişti: c) că acestea vor fi acaparate numai de profesionişti şi de marii magnaţi ai banului. d) că albumele filateliştilor nu vor fi niciodată complete din imposibilitatea de a achiziţiona aceste mărci.

Fac o declaraţie. Prezint teza dintr'un anumit punct de vedere, al interesului propogandistic al ţării şi nu acela direct interesat al celor două zeci de mii de filateliştii autohtoni.

Dar la toate argumentele ridicate împotriva mea, chiar de mine însu-mi, răspund cu altele:

Câtor amatori recenţi şi vechi nu le lipsesc din albumele lor *Capetele de zimbru, favoriţii, efigiile etc.* fără ca prin aceasta întreaga problemă filatelică să fie socotită răsturnată.

Recent, în zilele noastre chiar, câţi amatori, din ţările respective, se pot lăuda că au seria Oradea, Dolfus de 10 sch., Cardinal Mercier etc.

Evident că aceste mărci rare, fiind în continuă urcare, vor fi achiziţionate de oameni cu fonduri adecuate. Faptul acesta de a exista mărci rare şi scumpe foloseşte implicit celor cu albume mai modeste, începătorilor şi avansaţilor.

Existând în timp şi spaţiu, o problemă a unor mărci, adevărate petece de hârtie, care să se comercializeze la sute de mii şi chiar la milioane de lei, forţează atenţia altor neiniţiaţi, care odată intraţi pe acest făgaş al strângerii mărcilor şi având nevoie pentru albumele lor imaculate de serii relativ mai vechi, determină o valorificare mai substanţială chiar şi ale mărcilor celor ce s'ar găsi să facă obiecţiuni pledoariei mele de faţă.

Concluzia mea: serii comemorative cu tiraj cât mai mic.

Cineva a înţeles să-mi pună beţe în roate şi luând locul ocupat de mine, începu să vorbească cam aşa:

„Tiraj redus sau tiraj mare? Pentru cel redus domnia-sa

a făcut o caldă pledoarie. Caldă şi frumoasă în acelaş timp. Dar ne întrebăm: Oare menirea filatelistului să fie goana neîncetată după mărci tot mai rare şi implicit, pe măsură ce trece timpul tot mai scumpe? Menirea filatelistului trebue să fie de a colecţiona mărci ce stau la îndemâna tuturor şi care tocmai prin faptul acesta şi-au îndeplinit cu adevărat o misiune poştală şi vor reprezenta mai târziu una istorică.

O marcă cu tiraj redus, desigur va ajunge o marcă scumpă şi aceasta destul de repede. Ne ocul celor ce le apucă este astfel asigurat! Capitalul investit în asemenea mărci este bine plasat!

Primul rol, acela de a fi servit la francat corespondenţa, nu se realizează decât printr'un tiraj mare. Cu cât el este mai mare, cu atât marca este mai cu adevărat marcă!

Domnul Păncescu, şi mă identifică cu degetul arătător, atribue mărcilor poştale şi rolul de propagandiste pentru ţara de emisiune. De acord. Şi eu socotesc acest lucru adevărat. Numai că domnia-sa susţine că această propagandă va fi cu atât mai intensă cu cât tirajul va fi mai redus, pe când eu socotesc tocmai contrariul.

Cu cât tirajul va fi mai mare, cu cât marca va circula mai mult, cu atât va fi în mâinile şi sub ochii mai multora şi cu atât deci va face să se vorbească despre ea şi ţara ei de origină. Ea e la îndemâna celor mulţi, răzbeşte peste mări şi ţări, pătrunde în toate straturile societăţii şi face într'adevăr operă de propagandă.

Cât de răspândite sunt şi la noi, de exemplu mărcile Statelor-Unite cu efigiile lui Washington sau Franklin şi

ce propagandă fac ele — mărci cu tiraj mare — şi cât de necunoscute sunt seriile austriace cu figurile muzicanţilor, arhitecţilor sau altor profesiuni, care nu fac astfel nici o propagandă, mărci cu tiraj redus.

Concluzia mea este că mărcile cu tiraj mic sunt bune pentru cei ce vor să-şi valorifice capitaluri, pe când mărcile cu tiraj mare — bineînţeles nu exagerat — sunt bune pentru cei ce vor să facă colecţie, pentru filatelie şi filateliştii începători".

Faţă de acest atac din flanc, am înţeles să riposte zşi, reluându-mi locul din colţul salonului, mi-am arătat, la rândul meu, colţii:

Regret că trebue să dau amploare unor modeste explicaţiuni şi să revin asupra lor.

Teza susţinută de mine şi anume că mărcile cu tirajul mic determină o propagandă mai intensă peste hotare decât acelea cu tiraj mare, a fost combătută minunat de către domnul care se ascunde de privirile mele ucigătoare,

Eu îl cunosc.

Trebue să'i recunoaştem ştiinţa de savant în domeniul în care lucrează, râvna meticuloasă şi neinteresată, cum (prea puţini o mai practică în secolul acesta al dinamismului, a jocului la bursă „a la hosse" şi al dansului milioanelor.

Îi cunosc limpezimea de expunere unită cu o francheţă ce dezarmează, însă nu pot accepta căderea domniei-sale într'un abis din pricina unei deformaţiuni a sufletului său prea onest. Da, da, prea cinstit.

Concretizez: La începutul filateliei s'a obişnuit a se

strânge mărci obliterate, aceastea fiind la îndemâna celor cari primeau plicurile de corespondenţă respective.

Când pasiunea păstrării mărcilor a crescut în aşa măsură încât cei atinşi de morbul „philatelius" îşi risipesc zile şi nopţi înconjuraţi de un întreg stat major de odontometre, cataloage, pensete, clasoare, şi albume, pentru satisfacerea acestei boli aproape incurabile, nu este de mirare că tot ei înşişi au putut decreta în mod definitiv valabilitatea strângerii mărcilor neştampilate.

Vorbesc despre aceste lucruri cunoscute de toţi, prin filtrul emoţiei ce mă stăpâneşte pe mine, filatelist de multă vreme. Aceiaşi pasiune remarc şi la celelalte sute de cunoştinţe ale mele, turburaţi de foamea de mărci.

Concluzia se degaja uimitor de limpede: noi, filateliştii din toată lumea, am stabilit o modă dacă vreţi, dar una definitivă şi admisă de unanimitatea colecţionarilor şi anume: strângerea mărcilor neobliterate. Rog a se observa, la distanţă de numai o frază spusă de mine revin asupra unor flori de stil, „modă dacă vreţi", şi arăt că filatelia nu este o modă, care se schimbă la intervale aproape regulate, ci este pur şi simplu o boală de care atins, individul nu poate scăpa decât prin cine ştie ce împrejurări excepţionale. Este o pasiune tot atât de mare ca fumatul care stăpâneşte aproape tot mapamondul, cu marea diferenţă că aceasta nu numai că nu cauzează sănătăţii, dar aduce spiritului o pedanterie, o diferinţiune, cunoştinţe de ordin geografic, politic, istoric, care foloseşte individului.

Trecem la problema dezbătută: Tiraj mic sau tiraj mare. Că vrea domnia-sa, cu tot dinadinsul, să confere pasiunei filatelice un singur mod de a exista, acela de a strânge „mici stampe care au asigurat prin rolul lor schimbul de scrisori dintre oameni", îl priveşte personal.

"Este neîndoios că numismatul zelos strânge monezi dacice, romane, dinaintea erei creştine, din evul mediu sau modern, indiferent dacă ele au circulat efectiv sau au fost scoase din uz înainte chiar de a fi servit rostul lui lor. El strânge aceste monede pentru că ele au existat cândva scoase de „institutul de emisiune" respectiv, şi chiar dacă cu o zi înainte de apariţia lor în public „Imperatorul" a fost dat peste cap. Ele reprezentau în sine un simbol ce trebuia neapărat păstrat de unul veacurilor. Aşa şi noi filateliştii, strângem mărcile din toată lumea, fără a ne întreba prea mult dacă au circulat 70 la sută, 30 la sută sau 2000 la sută din cantitatea emisă. Asta ca o primă fază a strângerii. Cea de a doua reprezintă aportul intelectual, estetic, vizual, informativ ce ne dă strângerea lor. Mai este şi o a treia care nu trebue subestimată: Interesul material. Domnul adversar crede că mărcile rare pot fi căutate doar de cei cu bani mulţi. *Efigiile, căişorii* şi *capetele de zimbru* au fost la origină plătite pe valoarea lor nominală. Faptul că ele au fost puţine le-au dat o valoare filatelică şi materială mare. Remarcăm la dl. D. un suflet idealist care depăşeşte clipele de faţă. Cunosc activitatea intensă ce o depune în slujba celor mulţi, o muncă cerebrală de calitate, eforturi uriaşe care sunt preţuite şi cunoscute doar de foarte puţini şi pentru care nu primeşte aproape nici un fel de remunerăţiune.

Din acest unghiu am subliniat la început deformaţiunea sufletului domniei-sale prea cinstit.

Şi acum partea finală şi soluţionarea, după mine, a problemei.

Presupunând că eu suntem o forţă şi impun tuturor poştelor din lume emisiuni de câte 10 milioane de exemplare tiraj. Credeţi oare că se vor mai găsi colecţionari pe pământ, când aceste vignete abundă peste tot ca reclamele de pastă de dinţi sau cremă de ghete?

Şi credeţi oare că marca bulgărească, turcească, spaniolă tipărită în zece milioane de exemplare, aplicate pe o scrisoare, intrată pe mâna unui nefilatelist, atrage privirea acestuia, suscită măcar o clipă de atenţie? Categoric. NU.

Citeşte conţinutul scrisorii şi aruncă plicul. Deci este un lucru absolut cert, că mărcile venite pe scrisori, indiferent cantitatea în care au fost trase, indiferent ţara, indiferent evenimentele istorice ce reprezintă, nu produc nici o impresie, nu suscită nici un interes şi nu face nici o propagandă atunci când intră în massa nefilatelistă.

Altul este efectul mărcii rare în lume. Toţi filateliştii fără excepţie, când iau contact cu mărcile italieneşti sau spaniole, au un gest reflex — dacă nu de repulsie — cel puţin neprietenos. Se ştie că acestea au fost trase în emisiuni abundente atât la propriu cât şi la figurat şi deci neinteresante.

Ce crimă de stat au săvârşit cei ce au tipărit în câte opt

sau zece mii de serii mărcile F.I.S., Muzicanţii, Wipa austriace, Vaduzul din Lichtenstein, Munca P.T.T., colite Apărarea Patriotică şi Victorie românească, Orvalul belgian?

Unde sunt filateliştii care ar refuza o serie din cele enumerate mai sus pe considerentul că acestea nu prea au circulat pe corespondenţă, că ele sunt scumpe, că numai un cerc restrâns de amatori le pot pune în albumele lor?

Faptul că sunt scumpe este consecinţa tirajului redus, faptul că noi filateliştii din lumea întreagă le comentăm în ziare, în discuţiuni orale, că le recunoaştem din zece mii de alte serii, sunt consecinţa tirajului mic, faptul că nu numai cei cu posibilităţi materiale mai suculente le caută şi le dispută, le formează o aureolă lor şi prin corolar dă şi ţării respective o notă propagandistică aparte.

Şi aici am vrut să ajung. Dacă milioanele de nefilatelişti aruncă cu dispreţ marca comună, măcar să fim lăsaţi noi filateliştii, aproape 20 milioane la număr, să urmărim cu asiduitate marca rară.

Pentru satisfacerea celor ce au un punct de vedere opus celui al meu, între care se numără şi dl. D. sfătuiesc P.T.T.-ul să difuzeze pe viitor câte 10 milioane exemplare din fiecare emisiune. Asigurăm de pe acum că şi prezenta causerie va dispare odată cu dezinteresul pentru filatelie.

A căuta o marcă rară este un stimulent care face atracţia în această pasiune. Şi mă repet din expunerea mea precedentă: „Existând în timp şi spaţiu o problemă a unor mărci, adevărate petece de hârtie, care o comercia-

lizeze la sute de mii şi chiar de milioane de lei, forţează atenţia altor neiniţiaţi, care odată intraţi pe acest făgaş al strângerii mărcilor şi, având şi ei nevoie, pentru albumele lor imaculate, de serii relativ mai vechi şi mai rare, determină o valorificare mai substanţială şi a mărcilor celor ce s'ar găsi să facă obiecţiuni pledoariei în favoarea tirajului mic".

Dovadă că interesul material trebue să existe şi în filatelie o formează faptul că până în prezent nu se găsesc încă pasionaţi ai biletelor de tramwaiu sau de tren. Ele neputându-se valorifica din ce în ce mai bine, nu le păstrează nimeni, cu toate că „şi-au îndeplinit rostul lor".

In privinţa efectului propagandistic ce-l face tirajul mic, declar în mod ritos: Desfid ca un nefilatelist să pretindă că a vorbit în viaţa lui mai mult de 2-3 ori despre statul Lichtenştein.

In schimb, un filatelist, din pricina răsfoirii cataloagelor, a discuţiunilor asupra mărcilor rare ale acestui stat, are ocazia să vorbească despre ţara Lichtenştein de cel puţin una sută ori pe an.

Iată rezultatul pozitiv propagandistic al tirajului mic.

Dl. D. greşeşte fundamental când pretinde că muzicanţii, arhitecţii austriaci nu's cunoscuţi, pe când colo cu Washington sau Franklin au mai mult efect propagandistic. Uită, însă, domnia-sa că întreaga massă filatelică se interesează de cele austriace cu mai mult interes decât de cele americane ce se vând la kilogram.

Ca încheere regret că nu am talentul să scriu un *„Act de Acuzare"* la adresa celor cari, în ultima instanţă, decid tipărirea emisiilor prea dese şi în cantităţi dezordonate şi mari, şi cari duc fatal la distrugerea brumei de renume bun filatelic ce-l aveam în străinătate.

Nădăjduesc în mintea cea de pe urmă măcar în acest al doisprezecelea ceas.

Intre medalie, napoleon, imobile şi filatelie

O galerie de artişti lirici şi plastici, scriitori şi publicişti, poeţi şi muzicieni dejunaseră, în acea zi de sărbătoare, cu augustul lor Suveran.

In acea ambianţă de frumos, de analiză intelectuală şi de regal, se diteau poeme, schiţe şi esseuri. Discuţia se încinsese cu mai multă pasiune în privinţa glorioşilor predecesori, cari au avut ca o preocupare perpetuă numai dorinţa de aşi însuşi subtilităţile în artă, în ştiinţă şi în înălţarea spiritului, necoborând din înălţimea lor olimpiană pe caldarâmul afaceriştilor.

După această suculentă şi împurpurată zi de prezenţa Suveranului, coboram, la Sinaia, superba şosea serpentină care duce dela Castelul Peleş la poalele munţilor, în compania d-lui M. M., un distins bancher, foarte cult, plin de temperament financiar şi umblat prin aproape toate colţurile Europei. Era un îndrăgostit al zidurilor. In treizeci de ani cumpărase, vânduse şi renovase zeci de imobile.

— „E bine ca tot omul să aibe căsuţa lui. E în firea românului de a fi legat de pământul sau casa în care locue-

ște", zise omul privind o vilă mică, ascunsă în desișul brazilor.

Îmi exprimai durerea de a nu putea încropi sumele trebuincioare pentru cumpărarea unei case, care, după atâția ani de muncă, se cuvenea s'o dau familiei mele. Și această neputință numai din pricina prețurilor exorbitante ale imobilelor.

— „Poate că nu este tocmai așa cum spui, îmi răspunse economistul, care putea să vadă mai clar, prin experiența ce o avea, ca unul care trăise în acest mediu imobiliar atâția ani. Iată un exemplu. Iau ca bază anul 1914: cu 10.000 lei aur cumpărai o casă de 3 camere și dependințe, adică suma transformată în 500 poli de aur sau napoleoni. La paritatea de azi (de numai 600.000 lei bucata, aceștia ar da 300.000.000. Ei bine, o casă de acest calibru o poți cumpăra azi cu circa 100—150 milioane, ceeace demonstrează că valoarea imobilelor a fost și este sub aceia a cursului aurului.

Să luăm acum valoarea unui imobil mai recent din 1939—1940, vândut cu 3 milioane lei, când costa napoleonul 2.000 lei. Deci casa costa echivalentul a 1.500 bucăți. La paritatea de 600.000 de azi, ar însemna că acest imobil să merite 900 milioane. Iată că valoarea expertizată d'abea dacă atinge 610.000.000 lei, ceeace, raportat față de napoleon, indică o diferențiere, în minus, de 40—50 la sută.

Am fost fermecat de expunerea succintă, clară și lămuritoare făcută de companion cu privire la misterele ascensiunii valorilor imobiliare, devizelor și aurului, în decursul anilor.

Incorijibil filatelist, sensibil la cifre comparatoare în toate

domeniile vieții în raport cu mărcile, am ținut și eu interlocutorului, un curs de filatelie economico-financiară.

Și i-am demonstrat că, și la 1914 și la 1939—1940, ca și la oricare altă dată, investițiunea în timbre era și este indiscutabil superioară aurului, imobilelor și devizelor.

Și anume: La 1914, seria așa numită Paris, neuzată, costa aproape 2,50 lei. Deci, cu un pol de aur, cumpărai opt serii. Azi polul se negociază la 600 mii, iar seria Paris, neuzată (vezi Filatelia din 1 Mai 1946) la 900 mii; deci cele opt serii au o valoare azi de aproximativ 7.200.000 lei. Nu mai vorbesc că filatelistul grijuliu și-ar fi luat două blocuri de patru și nu opt serii desfăcute, ceeace ar reprezenta azi peste 14 milioane, un pol de aur din 1914.

Să luăm și noi cazul anului 1939—1940; Napoleonul costa 2.100, azi, în 1946, costă 600.000. Seria Carol II, CC. costa 550 lei (vezi Revista societății Filatelice Române, Anul III, No. 2 din 1939), ceeace însemna achiziționarea a patru serii pentru un napoleon

Azi seria costă 350.000 lei (vezi Filatelia din 1 Mai 1946), adică 1.400.000 cele patru serii, (blocul atinge 2 milioane). Raportați la cei 600 mii, valoarea monedei franțuzești de aur, mărcile arată că au urcat cu 300 la sută față de aurul internațional.

V'am dat doar 2—3 exemple pentru a ilustra și documenta punctul nostru de vedere".

A recunoscut până la sfârșit că, investițiunile în aur, devize și imobile, consacrate de cei mai mari economiști, ca valori de prim ordin, sunt depășite de aceste mici bijuterii de

hârtie, care se negociază nu numai la noi, ci şi la Paris, Londra, New-York, ba şi în Insulele Hanay din Oceania, în Iranul Asiei şi în Republica Panama situată între Munţii Stâncoşi ai Americei de Nord şi Munţii Anzi ai celeia de Sud.

I-aşi fi vorbit şi de alte mărci ale ţărilor străine, însă nu aveam la îndemână cataloagele universale Yvert, Scott, Zumştein.

Mă mulţumeam doar să schiţez date luate din lucrurile trăite de mine, verificate în nenumărate rânduri şi, cari, nu pot fi atacate din nici un punct de vedere.

Coborîrea vertiginoasă a aurului dela 1.285.000 la 500—600 mii lei în mai puţin de două luni, a imobilelor cu 40 la sută, a acţiunilor cu cincizeci până la optzeci la sută, precum şi a altor bunuri, minus alimentele, nu a prins în ansamblul degringoladei, filatelia noastră. Şi nici că se putea aşa ceva. Mi-am exprimat, în atâtea rânduri, părerea, observaţiunile, atente şi concluziunile adiacente că, faţă de tirajul fix, limitat, determinat şi cunoscut în toată lumea, imposibil de multiplicat, ca la toate celelalte lucruri fabricate sau semifabricate, cari se pot face în seie, la infinit, când ai materia primă, este absolut natural ca aceste mărci să capete un plus de valoare care să depăşească celelalte obiecte supuse repetirii prin fabricaţiune, în toate colţurile lumii, unde există voinţa de a le face.

Platanii serpentinei făceau umbră deasă drumului, iar adierea îmbălsămată te dispunea spre reverii mai abstracte.

Avatarurile d-nei Longfelow, soţia Comandantului crucişetorului „Washington"

sau cum se poate face ocolul pământului cu mărci filatelice şi înapoindu-te să posezi o avere mai mare decât aceia cu care ai plecat

Străzile New-Yorkului vuiau de publicul ce forfotea fără intermitenţă. Mii ziarişti strigau cât îi ţinea gura în faţa lui „New-York Times Building", titlurile articolelor de fond. Erau clipele cele mai agitate pe care le cunoştea lumea yankee.

Faţă de atacul japonezilor dela Pearl Harboor, atac mişelesc, fără pereche în istoria popoarelor, întregul continent nord-american se ridica să zdrobească pe prefăcuţii supuşi ai Impăratului Soare Răsare.

Ziarele arătau cu litere grase numele crucişătoarelor şi port-avioanelor scufundate, morţii şi răniţii exploziilor, al acelui măcel îngrozitor voit şi pus la cale, în mod premeditat, chiar în clipa când diplomaţii în frac ai imperiului japonez, cu surâsul pe buze şi în ochi, strângeau mâna secretarilor de stat americani.

Flota de război americană suferise o pierdere groaznică.

Poporul liber al Statelor Unite se ridica întocmai unui colos şi primea sfidarea neruşinată.

In aceste împrejurări teribile, la etajul întâiu al unui imobil din a 37-a stradă, o doamnă ceru să fie primită de stăpânul apartamentului.

Voalul negru, lung, care drapa silueta femeii, lăsa totuşi să se vadă liniile fine ale feţei, un chip frumos, luminos, ochii vii şi inteligenţi în care, însă, se citea o ascunsă umbră de suferinţă.

— „Sunt al dumneavoastră, doamnă. Sunt numai urechi şi ascultare".

— „Voiu intra în amănunt, fără prea multe forme, zise tânăra femeie, ridicându-şi voalul din faţă negru.

Sunt soţia Colonelului Longfelow, care comanda crucişătorul „Washington". Trebue să fi citit şi dumneavoastră lista celor ucişi de atacul banditesc de miercuri şi dezastrul dela Pearl Harboor.

Sunt printre multele femei ce îşi plâng soţii. Mă adresez dv. cu credinţa că voiu găsi un om care mă va înţelege. Trebue să ajung până la 31 decembrie, în locul unde se găseşte fiul meu cel mic, care mi-a fost răpit de japonezi, acum trei zile. Mi se cere în schimbul lui unele acte care se găseau în cassa noastră de fer. Sunt planurile militare ale unor frâne pneumatice (— destul de complicate — privind cilindrul şi pistonul care opreşte pe loc un torpilor cu cea mai mare viteză.

Inainte de s'a îmbarcat pentru Pearl Harboor, soţul meu le dusese la loc sigur. Şi chiar dacă le-aşi avea, încă nu

aşi face crima de-a preda bestiilor galbene, planurile la care soţul meu lucrase mai bine de cinci ani.

Alternativa pusă este: sau planurile să le fie aduse de mine în oraşul Nagasaky până maximum în ultima zi a anului acesta, ca să-mi pot recăpăta fiul, sau nu-l voiu mai vedea niciodată.

Orice legătură a mea cu serviciul de contraspionaj va duce, în mod fatal, la uciderea copilului în chinuri cele mai groaznice.

O mamă deznădăjduită vă imploră, vă cere sprijinul. Numai o clipă de slăbiciune din partea mea şi îmi pierd copilul. N'am nici un sprijin, n'am avere. Dacă aşi cere concursul poliţiei... o... nici nu vreau să mă gândesc...

Vă fac o propunere. Imi trebuesc bani mulţi. Nu-i am. Aventura în care mă bag necesită sume enorme. Nu le am. Vă fac o propunere.

Ştiu că sunteţi unul dintre cei mai mari filatelişti din ţara noastră, că posedaţi colecţia cea mai bogată, că deţineţi coli întregi din seriile emise de noi. Vă implor. Imprumutaţi-mi o parte din ele. Vă făgăduiesc că voiu străbate toată lumea cu ele, neprecupeţind nici o cheltuială. Drumul va dura cel puţin şase luni. Toate cheltuelile le voiu plăti din aceste mărci pe care mi le împrumutaţi la valoarea lor de azi. Imi trebuesc cel puţin 400.000 de dolari. Vă voiu restitui de două ori pe atât. Nu vă impacientaţi. Cu ajutorul mărcilor dumneavoastră voi avea banii necesari călătoriei, voiu întreprinde tot ce îmi va sta în putinţă să-mi salvez copilul, iar la înapoiere vă voiu restitui mărci filatelice în

valoare de un milion de dolari. Știu că propunerea mea mea vi se pare absurdă, de domeniul nebuniei...

Nu există nici o altă formulă... M'am gândit bine... numai la dumneavoastră îmi este salvarea. Vă promit și vă asigur că după toate cheltuelile cari vor fi, și sunt sigură că acestea vor fi foarte mari, să vă înapoiez îndoit și întreit suma împrumutată.

Aveți tot dreptul să vă îndoiți de facultățile mele mintale. Gândiți-vă, fiul meu... copilul meu...

Lacrimile izbucniră, însfârșit, nestăvilite, din ochii mari și frumoși ai tinerei femei.

— „Lăsați-mă să chibzuesc câteva minute. Nu pot încredința primei venite o avere atât de însemnată. Sunt și eu de acord cu dumneavoastră că trebue să fiți cu ochii în patru, să nu vă adresați poliției, dar din moment ce nu aveți acele documente, dușmanii noștri nu vă vor elibera copilul, chiar dacă veți fi prezentă la data și locul indicat.

— „O! Știu bine, dar, credeți-mă, voiu lupta. O mamă desperată are mai mult curaj, mai multă înțelepciune decât zece bărbați la un loc.

Nu e vorba de reputația mea, nu e vorba de avere, de gelozie sau de dorința de a parveni, ci în joc viața copilului meu. Vă implor, consimțiți la ceeace v'am rugat. Chiar dacă vi se pare o nebunie. Cunosc foarte bine filatelia. Știu ce am de făcut. Vă conjur să credeți că mă voiu înapoia vie și nevătămată, cu mai multe valori filatelice, decât cele cu care voiu pleca.

— „Totuși nu înțeleg. Dacă v'ați adresat mie, e probabil

că-mi cunoșteați renumele de mare filatelist, posesor al unor frumoase colecții.

Ași dori să am încredere în dumneavoastră însă riscul e mare. Dați-mi o garanție".

— „N'am nici una, domnule. Sunt o biată femee înebunită la gândul că fiul meu e în mâna acelor mizerabili, că poate chiar în clipa aceasta... oh... ticăloșii, îi fac rău. Nici nu știți, domnule, ce însemnează chinurile unei biete mame înebunite la gândul că-și pierde copilul.

— „M'ați convins, doamnă. Vă împrumut mărcile, dar numai Dumnezeu știe cum veți duce la capăt greutățile ce le veți întâmpina. Socotiți-mă un prieten. Ne vom revedea peste șase luni. Viața este atât de scurtă, atât de mizeră...

Și femeea își umplu două valize cu mărcile împrumutate de acel mare filatelist, jumătate sceptic, jumătate convins, dar în schimb sută în sută american, care poate juca o avere pentru un capriciu, o idee sau... pentru simptul gust de a juca.

* * *

Drumul parcurs de îndrăzneața femee care nu se adresa nici poliției, nici autorităților, era unul dintre cele mai dificile. Femeea avea, însă, avantajul unui fizic seducător și spera, ca prin eforturile minții, să ajungă cu bine la Nagasaky, înainte de data fatală.

Spusese marelui filatelist că această călătorie va dura șase luni. Prevăzuse bine căci cele treizeci de zile date de răpitori erau doar ele singure necesare drumului. Era convinsă dinainte că i se vor face greutăți, cu atât mai mult cu

cât nu avea acele planuri pe care să le dea oamenilor de culoare galbenă, în schimbul libertăţii şi vieţii copilului său.

Pentru primele cheltueli vându chiar la New-York câteva piese bune, şi-şi cumpără biletul de avion.

Va birui sau nu va trăi dacă tragedia se va consuma.

Avionul o duse în oraşul Laredo, frontiera cu Mexico. Se strecură cu destulă abilitate printre vameşii scrupuloşi, cu atât mai mult cu cât războiul contra japonezilor era fapt împlinit. Ajunse în Guanajunta, unul din marile oraşe mexicane. Ştiind că va trebui să coboare prin ţările Guatemalei, Honduras şi Nicaragua, cercetă clasoarele birourilor filatelice şi cumpără seriile din 1857 şi, în special, valoarea de 1/2 şi 1 reales al provinciei Guadalajara, pentru seriile inferior, piesa de 5 centavos din 1882, cu dantelura 12, având centrul renversat.

Din mărcile Hondurasului ştiu să aleagă şi să cumpere o mulţime de serii din 1925 cu comemorarea alegerii ca prezident al lui Paz Baraona şi, în special, piesa de 1 centavos precum şi „Poşta aeriană", tot din 1925, piesa de 10 centavos, albastră, cu surşarjul negru AERO CORREO.

Avusese destulă perspicacitate ca să afle din cataloagele respective că seria statului Nicaragua şi anume „Timbrele aeriene cu ilustraţia liniei de cale ferată San Jorge-San Juan del sur, din 1932, fără gumă, în blocuri de patru, de 5 valori, fusese trasă numai în zece mii de exemplare.

Ori, în capitala Mexicului le putuse obţine doar cu câţiva pesos.

De fapt ar fi trebuit să cumpere de aici înapoi cele

treizeci de serii de 5, 10 şi 25 cents, reprezentând respectiv pe Washington, Franklin şi Lincoln, cu efigiile în relief, şi bordura colorată, mărci ale anului 1868, celebrele timbre pentru expedierea jurnalelor, însă în Mexic fusese de curând o expoziţie filatelică şi unde se negociase prea mult mărcile Statelor-Unite. Acestea îşi ridicase, foarte normal, valoarea.

Era bine, după părerea ei, să se îndepărteze puţin de Statele-Unite spre a cumpăra mărci americane.

In acelaş timp se cuvenea să achiziţioneze seriile din Nicaragua şi în speciale cele de aviaţie, care nu'şi măriseră încă preţul în cataloagele mexicane şi ale Statelor Unite. Femeea, inteligentă, consultase la biblioteca muzeului filatelic şi un catalog Nicaraguaiez editat cu cinci ani înainte şi rătăcit pe-acolo din care aflase acel tiraj infim de 6800 exemplare. Era doar o scăpare din vedere a editorului catalogului mexican şi, prin consecinţă, dacă le-ar aduce în statul respectiv, era dela sine înţeles că va căpăta valoarea lor efectivă.

Inaintea tuturor acestor operaţiuni, apărea faţa palidă a micului ei Lee, care-şi striga nevinovăţia.

Doamna Longfelow pornise într'o adevărată aventură. Noi, care ştim acum întregul avatar al acestei extraordinare femei, lămurim cititorii asupra unui amănunt interesant. Serviciul de spionaj al lui Ciang-Kay-Tchek, aflase la New-York, prin nu ştim ce împrejurare, de oribila faptă a japonezilor şi de preţul cerut pentru răscumpărarea copilului. Este drept că acesta s'ar fi oferit să ajute pe femeea chinuită de spectrul uciderii copilului său, dar este şi mai drept că şi aceasta evita orice contact, de orice natură,

cu oamenii şi, mai ales, cu chinezii, prinzând prin finele sale antene, în mod subconştient, anumite imponderabile care o făceau să nu se lase atrasă de nici o deviaţie a drumului precis ce urma să-l facă.

Faţă de această situaţie grea ce li se opunea, spionii chinezi trebuiră să consimtă la ordinul superiorilor şi să sustragă pe orice cale, planurile ce credeau că se găsesc asupra doamnei Longfelow.

Zelul cu care femeia îşi apăra geanta, păru suspect agenţilor lui Ciang-Kai-Tchek.

Pe când soţia colonelului peregrina printre sediile cercurilor filatelice pentru a face schimburile pe care le sconta ca avantajoase, o percheziţie domiciliară, nocturnă, pornită de urmăritorii ei, nu duse la nici un rezultat.

In schimb, ea avu mai mult succes. Obţinu pe un preţ foarte modest câteva coli, în aparenţă eftine, dar cercetate mai cu atenţie se putea observa că toate valorile reprezentând efigiile lui Franklin, Jackson, Washington, Lincoln, Stanton, Jefferson, Henry Clay, D. Webster, Scott, Hamilton şi Perry aveau efigia în relief. Ele singure valorau de cel puţin zece ori preţul cu cât trebuise să vândă la New-York pentru cheltuelile făcute până în clipa aceia, aceleaşi mărci, însă fără efigia în relief.

Din acest punct de vedere era mulţumită, poseda nu numai valorile în întregime primite cu împrumut dela binefăcătorul ei, dar avea acum şi o sumă personală destul de apreciabilă.

Inteligentă din fire a înţeles să nu abuzeze şi să transporte cu sine valori atât de importante, astfel că expedie cu

avionul, unei bănci new-yorkeze, spre păstrare, timbrele cu efigia în relief.

Intr'o zi primi vizita unui domn între două vârste, îmbrăcat elegant, care-i cerea încuviinţarea să-i vorbească şi să-i arate unele mărci pe care le avea într'un album.

— Omagiile mele, doamnă, începu bărbatul, încercând să fie galant.

V'am văzut în nenumărate rânduri în magazinele filatelice. Am urmărit priceperea cu care cumpăraţi timbrele. Daţi-mi voe să mă recomand. Sunt Charles Gort, fost actor, născut la Now-York.

— „Aşa dar sunteţi american. Interesant. Fruntea, tenul nu lăsa să se observe că-mi sunteţi compatriot.

— „Da, scumpă doamnă, sunt american sută în sută. Comoara amintirilor mele se pare că se pierde în negura vremurilor. Am trăit prea intens pe Broadway, pe terasele celor 70 de etaje, pe scenele teatrelor, ca văzându-vă, vorbindu-vă, să nu'mi inspiraţi diafane amintiri, avântate şi fermecătoare pasiuni, cari m'au făcut să părăsesc în plin succes gloria şi averea. Povestea suferinţelor mele, diamante dragi azi, ale unei vieţi chinuite de patimi, ar fi interesant de ascultat. Ştiu că dumneavoastră aveţi grijile dumneavoastră.

Insăşi ochii vă trădează. Femeile frumoase nu'şi pot ascunde grijile. Obrajii dvs., ochii, gura, trădează o greutate sufletească, o teamă, o turburare. Nu am dreptul să mă amestec în vieaţa cuiva. Am făcut-o de prea multe ori şi am chinuit multe juvaere cu suflet sensibil. Se pare că

am ajuns o epavă, cu toată alura elegantă ce o prezint, în virtutea unui trecut fastuos.

Am zburdat în triluri armonioase, azi îmi fluer singurătatea. Trăesc în umbră, liniște și amintiri. Înțelegător la suferințele mulțimii nu urmăresc decât să strâng mărci valoroase, care altfel s'ar contopii poate cu neantul, pe care să le transform în bani, cu care să ajut miile de copilași înfrățiți cu mizeria, boala și lipsurile.

Eu sunt un pasionat al acestor mici bijuterii de hârtie, le adun, le transform în valori palpabile și le închin ajutorului celui năpăstuit, pentru care m'am decis să mă devotez cu trup și suflet*).

— SFARSIT —

*) In vdinmul *„Alte povestiri filatelice"*, ce va apere la sfârșitul anului, voiu continua nuvela de față, arătând peripețiile întâmplate d-nei Longfelow. Intr'adevăr, această femee curagioasă, străbate tot felul de greutăți, le învinge, reușește cu eforturi nebănuite să-și ai e copilul ce era pe punctul de a fi ucis, îl fură japonezilor și se înapoiază din acel iad „Nagasaky", unde bomba atomică urma să fie aruncată douăzecișipatru de ore mai târziu.

CUPRINSUL

	pag.
Prefața	9
Povestea unui miliardar american	11
Povestea mărcii de 3 rupii din Jaipur (India Engleză)	19
O extraordinară întâmplare filatelică	25
Mărcile contelui La Fouchardière vândute la licitație	31
Colecția de colonii a Regelui Angliei	37
Căutați prin poduri și prin hârtii vechi	41
Timbromia	45
Consilierul de stat și maniacul filatelist	57
Tiraj mare sau tiraj mic?	67
Intre medalie, napoleon, imobile și filatelie	81
Avatarurile d-nei Longfelow, soția Comandantului crucișetorului „Washington"	85

„TIPARNIȚA"

Institut modern de arte grafice și editură

Strada Doctor Istrate No. 10 Telef.: 43264

BUCUREȘTI

Prețul Lei 10.000.—